

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ

ВИННИЙ ТУРИЗМ ФРАНЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

за спеціальністю: 242 Туризм

галузі знань: 24 Сфера обслуговування

на здобуття освітнього ступеню: Магістра

за освітньо-науковою програмою: Туризм

Магістерська робота
студента денного відділення
Звади Ігоря Ігоровича

Науковий керівник:
к.геогр.н, доц. Кіптенко В.К.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	6
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	6
1.1. Винний туризм: концепти і поняття, особливості та засади розвитку у Франції та Україні	6
1.2. Аналітична схема дослідження	15
ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ	20
РОЗДІЛ 2	21
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРАКТИКА ВИННОГО ТУРИЗМУ У ФРАНЦІЇ	21
2.1 Дослідження винних регіонів Франції, їхніх особливостей та туристичного потенціалу	21
2.2 Аналіз туристичного попиту на винний туризм в Франції.....	32
2.3 Аналіз сучасних туристичних маршрутів та програм для відвідування винних регіонів Франції	37
2.4 Застосування принципів сталості у винному туризмі Франції	43
ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ	47
РОЗДІЛ 3	49
БЕНЧМАРКІНГ РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ	49
3.1 Досвід розвитку винного туризму Франції для України	49
3.2 Проблеми та перспективи використання досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні.....	58
3.3. Методичні аспекти включення підходів та результатів дослідження досвіду винного туризму Франції в дисципліни «Управління сталим розвитком туризму»	63
ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ	70
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	81
Додаток А.....	81
Додаток Б.....	82
Додаток В.....	83
Додаток Г.....	84
Додаток Д.....	85

ВСТУП

Актуальність теми. Франція вважається однією з провідних світових країн у виробництві вина та розвитку винного туризму. Тому досвід Франції може бути корисним для України, яка також має великий потенціал для розвитку винного туризму. Крім того, винний туризм є важливим сегментом туристичної індустрії, яка є однією з найбільш швидко розвиваючих галузей у світі. Винний туризм може допомогти залучити туристів у регіони, де знаходяться винні підприємства, і збільшити їхні доходи. Водночас, винний туризм може сприяти збереженню та просуванню культурної спадщини та традицій виробництва вина. Він також може стимулювати розвиток малих та середніх підприємств, які займаються виробництвом вина, і сприяти зростанню зайнятості в цих регіонах.

Отже, розвиток винного туризму є важливою та актуальною темою для України, а досвід Франції може стати корисним у розвитку цієї галузі.

Дослідженнями в сфері винного туризму займалися закордонні вчені, такі як: Р. Паркер, Д. Гетс, Г. Мельтцер, Д. Ріджвей, П. Мейл та ін. Серед вітчизняних науковців Т.І. Божук, О.О. Любіцевої, Д.В. Баглей, Р.В. Матюшенко, роблять огляд питань поділу винного туризму за критеріями мети та організації технології подорожі. Класифікацією винних турів залежно від смаків і вподобань подорожуючих Вивченням питань міжнародного досвіду організації винного туризму, займаються С.В. Іванов, Д.І. Басюк, О.Л. Михайлюк, В.В. Матвеев, В.О. Патійчук та ін.

Досліджень, які б розглядали винний туризм Франції як приклад для бенчмаркінгу в Україні – не представлено, то ж це й сформувало мету даної роботи.

Метою дослідження є виявлення досвіду Франції у розвитку винного туризму для його застосування в Україні.

Для досягнення цієї мети було поставлено наступні **завдання**:

1. Дослідити історію розвитку винного туризму у Франції та основні напрями його розвитку.
2. Вивчити винні регіони Франції, їхні особливості та туристичний потенціал.
3. Проаналізувати попит на винні регіони Франції серед туристів та фактори, що впливають на цей попит.
4. Провести бенчмаркінг розвитку винного туризму в Україні на прикладі Франції та визначити основні проблеми та перспективи розвитку винного туризму в Україні.
5. Запропонувати рекомендації щодо застосування досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні.

Виконання цих завдань дозволить визначити потенціал розвитку винного туризму в Україні, вивчити досвід Франції та запропонувати рекомендації щодо застосування цього досвіду для розвитку винного туризму в Україні.

Об'єктом дослідження є винний туризм у Франції-

Предметом дослідження є визначення практично-корисних засад та практики винного туризму у Франції, для застосування в Україні.

Методи дослідження, які використовуються в даному дослідженні, включають аналіз літературних джерел, статистичних даних, інтернет-джерел, опитування та анкетування винних туристів, експертні оцінки та порівняння характеристик розвитку між різними винними регіонами.

Науковою новизною результатів дослідження є системне порівняння сучасного стану та практики винного туризму в Франції з потенціалом розвитку в Україні, виявлення основних проблем та перспектив використання досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні.

Результати дослідження можуть бути використані для подальшого розвитку винного туризму в Україні, розробки стратегії та рекомендацій щодо підвищення туристичного потенціалу винних регіонів України.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання їх для напрацювання прагматичних кроків в розвитку винного туризму в Україні. Зокрема, на основі дослідження можна розробити стратегію розвитку винного туризму в Україні, яка буде спрямована на залучення туристів та підвищення економічного рівня регіонів. Також, результати дослідження можуть бути використані для підготовки маркетингових матеріалів, які сприятимуть просуванню винних регіонів України серед туристів та винних експертів.

Окремої уваги заслуговує можливість використання результатів дослідження в навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців для відновлення туризму України на сучасних засадах.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Винний туризм: концепти і поняття, особливості та засади розвитку у Франції та Україні

Франція є одним з провідних світових виробників вина та відома своїми виноградниками та винними регіонами, тому вивчення історії та розвитку винного туризму у Франції є важливим для розуміння того, як країна розвивала свої винні регіони, які заходи вживала для просування своїх вин на міжнародному ринку та як формувала свій винний туризм [63].

Крім того, вивчення розвитку винного туризму у світі дозволяє розуміти, які тенденції є актуальними в галузі винного туризму, які нові види винного туризму з'являються, які стратегії застосовуються для привернення туристів та які проблеми виникають у цій галузі. Це допомагає розробляти нові концепції винного туризму, удосконалювати існуючі програми та стратегії та розуміти тенденції, які можуть впливати на розвиток галузі в майбутньому.

Дослідження винного туризму передбачає застосування різних концепцій [29 – 31].

Деякі з найважливіших описані нижче:

1. Концепція збалансованого розвитку туризму: ця концепція передбачає розвиток туризму з урахуванням соціальних, економічних та екологічних аспектів. У контексті винного туризму, це означає розвиток цієї галузі з урахуванням інтересів місцевих жителів та збереженням природних та культурних ресурсів.

2. Концепція залучення туристів до місцевої культури: ця концепція передбачає, що винний туризм повинен бути спрямований на

залучення туристів до місцевої культури та традицій, зокрема до виноробства та гастрономії.

3. Концепція збереження та відтворення культурної спадщини: ця концепція передбачає, що розвиток винного туризму повинен сприяти збереженню та відтворенню культурної спадщини країни, зокрема, історії виноробства та традиційних методів виробництва вина.

4. Теорія маркетингу в туризмі: ця теорія передбачає застосування маркетингових підходів та стратегій для розвитку винного туризму, зокрема, розвитку бренду та реклами.

5. Концепція сталого розвитку: ця концепція передбачає розвиток винного туризму з урахуванням принципів сталого розвитку, що означає збереження природних та культурних ресурсів.

При цьому, вивчаються наступні аспекти [38 – 39]:

- Географічні аспекти: вивчення розташування виноробних регіонів та їх географічних особливостей, включаючи кліматичні, геологічні та ґрунтові умови.

- Економічні аспекти: аналіз виноробної галузі країни, включаючи виробництво вина, його реалізацію на внутрішньому та міжнародному ринку, а також вивчення економічного впливу винного туризму на регіон.

- Соціокультурні аспекти: дослідження впливу винного туризму на місцеву культуру та традиції, включаючи вплив на гастрономічну культуру, розвиток мистецтва та ремесел, збереження культурної спадщини та ідентичності.

- Правові аспекти: аналіз законодавства, що регулює виробництво та реалізацію вина, а також регулювання винного туризму та його впливу на навколишнє середовище.

- Маркетингові аспекти: дослідження маркетингових стратегій винних господарств та регіонів для приваблення туристів, включаючи

аналіз мережі туроператорів та агентств, які спеціалізуються на винному туризмі, а також аналіз відгуків туристів та їх побажань.

- Екологічні аспекти: вивчення впливу винного туризму на навколишнє середовище та розробка стратегій сталого розвитку винних регіонів.

У дослідженнях винного туризму використовуються як кількісні, так і якісні методи дослідження, зокрема анкетування, інтерв'ю, спостереження, аналіз літературних джерел та інші.

Винний туризм - це вид туризму, пов'язаний з відвідуванням винних регіонів, виноробних підприємств, музеїв вина, винних фестивалів та інших подібних місць. Цей вид туризму дозволяє людям не тільки познайомитися з процесом виробництва вина та історією його регіону, але й зможуть спробувати різноманітні види вин та насолодитися їхнім смаком [33].

Винний туризм є досить популярним видом туризму серед тих, хто цікавиться вином та його культурою. Це дозволяє відвідувачам отримати нові знання та враження, а також взнати більше про культуру та традиції країн та регіонів, де виготовляють вино. Крім того, винний туризм може стати чудовою можливістю для людей, які цікавляться кулінарією, оскільки він часто пов'язаний з проведенням дегустацій вина в поєднанні з місцевою кухнею [20].

Крім того, винний туризм може включати екскурсії до виноградників, де відвідувачі можуть побачити, як росте виноград та дізнатися про різні сорти винограду та методи його вирощування. Винний туризм також може включати відвідування критих винних цехів, де проходить виробництво вина, від ферментації до фасування та зберігання.

Винний туризм може бути дуже різноманітним, він може включати прогулянки винними регіонами на велосипедах, автомобілях, піший туризм або подорожі на катамаранах чи кораблях, відвідування винних спа-центрів та інші різні види дозвілля [16].

Винний туризм може бути корисним для місцевих господарств та туристичних регіонів, оскільки він може допомогти залучити туристів та збільшити прибуток. Крім того, це може сприяти розвитку місцевої культури, збереженню історичних та культурних пам'яток та традицій.

Існує кілька видів винного туризму, які відрізняються за своїми особливостями та форматом проведення [29 – 31]:

1. Експерсії по виноградниках та винодельнях. Цей тип винного туризму передбачає ознайомлення з процесом виробництва вина, від виноградника до бутылки зі вином. У рамках експерсії туристи можуть оглянути виноградники, відвідати винодельню, де проходить експерсія з оглядом устаткування, складу та дегустацією вином.
2. Дегустації вином. Цей вид винного туризму передбачає проведення дегустації вина виномробнею або рестораном. Туристи можуть ознайомитись з асортиментом вином та їх смаковими характеристиками, дізнатись про особливості вирощування винограду та виробництва вина.
3. Винні фестивали та ярмарки. Цей тип винного туризму дозволяє туристам насолоджуватись винами з різних виномробень та регіонів, дегустувати нові сорти вином та знайомитись з місцевою культурою та традиціями.
4. Кулінарні винні тури. Цей вид винного туризму поєднує в собі ознайомлення з виробництвом вина та кулінарними майстер-класами зі сполучення вином зі стравами регіону. Туристи мають можливість навчитись готувати місцеві страви, зокрема ті, що ідеально підходять до вина.
5. Винні тури з проживанням. Цей вид винного туризму дозволяє туристам насолоджуватись максимумом вина та культури регіону, зупиняючись в готелях та котеджах, розташованих на вином радниках або поруч з винодельнями. У рамках винного туру з проживанням туристи можуть провести час серед виноградників та навчитись вирощувати виноград, відвідати винодельню, дегустувати вина та насолоджуватись красою природи.

б. Екстремальні винні тури. Цей вид винного туризму передбачає проведення екстремальних видів відпочинку на виноградниках та винодельнях, наприклад, стрибки з парашутом чи парашутом, скелелазіння, велосипедні тури тощо.

Кожен з цих видів винного туризму має свої переваги та може бути цікавим для різних категорій туристів.

Вивчення розвитку винного туризму у світі та у Франції є дуже актуальним. Це пов'язано з тим, що винний туризм є однією з найшвидше зростаючих галузей туризму, а тому вивчення його розвитку є важливим для розуміння тенденцій у туристичній галузі.

Історія винного туризму сягає своїми коріннями давніх часів. У Греції та Римі винний туризм був досить поширеним, люди подорожували до винних регіонів, щоб побачити, як виготовляють вино та спробувати різні його сорти. У середньовічній Європі винний туризм також був досить популярним, особливо серед вельмож та багатих людей, які відвідували винні господарства та ферми, щоб насолодитися вином та вишуканим обідом [21].

Проте, справжній розквіт винного туризму стався в кінці 20 століття, коли виноробні регіони у Франції, Італії та Іспанії стали дуже популярними серед туристів. Винні туристичні маршрути почали розробляти та пропонувати як туроператори, так і місцеві виноробні підприємства.

З тих пір винний туризм став дуже популярним по всьому світу, і багато країн та регіонів виготовлення вина почали активно розвивати цей вид туризму. Сьогодні винний туризм є одним з найшвидше зростаючих сегментів туризму, і він привертає все більше людей, які хочуть познайомитися з культурою та історією виробництва вина та насолодитися його смаком [5].

В останні десятиліття винний туризм став важливою складовою туристичної індустрії в багатьох країнах. Він створює робочі місця та

допомагає розвивати місцеві господарства та підприємства. Крім того, винний туризм може збагатити культурний досвід та знання туристів, що може позитивно вплинути на розвиток міжнародних відносин та сприяти культурній різноманітності [18].

У деяких регіонах, де виноробство є головним промислом, винний туризм може допомогти зберегти культурну та природну спадщину, так як він залучає увагу до традицій та пам'яток, які пов'язані з виноробством. Крім того, винний туризм може стимулювати розвиток інфраструктури та підвищити якість життя місцевих жителів, завдяки створенню нових робочих місць та прибутку для місцевої економіки.

Винний туризм також може бути корисним для самого туриста. Він може знайти нові смаки та дізнатися більше про культуру, історію та традиції країни, яку він відвідує. Крім того, він може сприяти здоровому способу життя, оскільки вино вважається корисним напоєм в розумних кількостях [45].

Сучасний період розвитку винного туризму у світі можна охарактеризувати як період активного зростання та розширення цього виду туризму. Це пов'язано з ростом інтересу до виноробства та культури вин, а також з тим, що все більше країн виробляють якісні вина, що привертає увагу туристів.

Одним з найбільших світових центрів винного туризму є Франція, де знаходиться більше 8 тисяч винних підприємств та винних шляхів, які приваблюють більше 10 мільйонів туристів щорічно. Іспанія також стала популярною країною для винного туризму, завдяки своїм відомим винним регіонам, таким як Ріоха та Рибера-дель-Дуеро. Італія, Німеччина, Португалія, Аргентина, Чилі та США також є відомими країнами для винного туризму [45].

Однією з новіших тенденцій у сучасному винному туризмі є розвиток винних турів з акцентом на сталий розвиток та екологічну сталість. Туристи можуть відвідати винні підприємства, які застосовують

сталі практики виробництва вина та здійснюють екологічно чисту виноробну діяльність.

Також винний туризм стає більш доступним завдяки розвитку технологій та можливості онлайн-бронювання винних турів та дегустацій, що сприяє зростанню популярності цього виду туризму серед молодого покоління [18].

Пандемія коронавірусу мала значний вплив на розвиток винного туризму. У багатьох країнах було введено карантинні обмеження та обмеження на подорожі, що призвело до зменшення кількості туристів, які відвідували винні регіони. Багато винних фестивалів та подій були відмінені або перенесені на іншу дату [40].

Однак, з іншого боку, пандемія також привела до розвитку нових форматів винного туризму. Багато винних підприємств та ресторанів перейшли на онлайн-формат дегустацій та віртуальних екскурсій, що стало можливим завдяки розвитку технологій. Також, багато винних підприємств та виноробів переключилися на продаж вина онлайн, що дозволило їм зберегти певний рівень доходів.

Зараз, з послабленням карантинних обмежень, винний туризм поступово відновлюється, проте з дотриманням вимог щодо безпеки та гігієни. Для винних турів встановлюються обмеження на кількість туристів, використовуються засоби індивідуального захисту та дотримуються соціальної дистанції. Також, з'являється більше винних турів та пропозицій, спрямованих на відвідування менш відомих винних регіонів, що дає можливість туристам побачити нові місця та відкрити для себе нові вина.

Франція має багату історію виноробства та винного туризму. Історія виноробства в Франції сягає більше 2000 років, і винні регіони Франції відомі своїми винами по всьому світу [45].

У XVIII та XIX століттях винний туризм у Франції став популярним серед багатих туристів, які їздили в регіони Бордо та Шампані, щоб відвідати винні підприємства та дегустувати вина.

У XX столітті винний туризм у Франції продовжував розвиватися, особливо в регіонах Бургундія, Шампань, Бордо та Луара. У 1953 році було створено першу асоціацію винних туристів у Бургундії, що сприяло розвитку винного туризму в регіоні [18].

У 1980-х роках винний туризм у Франції став значно популярнішим, і з'явилися нові формати винних турів, включаючи винні маршрути, винні екскурсії та винні фестивалі.

Сьогодні винний туризм у Франції є однією з головних туристичних галузей країни. Франція має більше 10 винних регіонів, які пропонують відвідувачам відвідування винних підприємств, дегустацію вин, кулінарні екскурсії та багато іншого. Деякі з найпопулярніших винних регіонів Франції включають Шампань, Бордо, Бургундію, Луару, Ельзас та Рона.

Окрім традиційних форм винного туризму, в Франції з'являється все більше інноваційних підходів до приваблення туристів. Наприклад, винні регіони використовують інтерактивні технології та віртуальну реальність, щоб привернути більше туристів та зробити винний туризм більш привабливим та доступним для молодшої аудиторії.

Також, в контексті стану екології та здорового способу життя, деякі винні регіони в Франції активно розвиваються в напрямку еко-виноробства та винного туризму зі ставленням до нього як до способу відпочинку у гармонії з природою [33].

Наприклад, в регіоні Шампань винороби працюють над створенням екологічно чистих вин, а також проводять тури для туристів, щоб познайомити їх з процесом вирощування винограду та виготовлення вина в екологічно чистому середовищі. В Шампані також є спеціальні велосипедні маршрути, які пролягають через виноградники та винні погребі.

Усі ці ініціативи спрямовані на те, щоб зробити винний туризм у Франції більш привабливим та доступним для широкого кола туристів, а також підтримати розвиток виноробства та туризму у країні.

Історія виноробства в Україні налічує більше 2 тисяч років, але розвиток винного туризму в країні можна відстежити зовсім недавно - з 2000-х років.

У 2000-х роках починається активний розвиток виноробства в Україні, що сприяло появі перших винодельні, які запрошували туристів на екскурсії та дегустації вина. Перші винодельні, які почали займатися винним туризмом в Україні, знаходяться у Львівській, Закарпатській, Івано-Франківській областях та на Кримському півострові.

У 2011 році в Україні відбувся перший фестиваль виноробства та винного туризму "ВіноТур", який став поштовхом для розвитку винного туризму в країні. З того часу кількість винодельні, які запрошують туристів на екскурсії та дегустації, почала швидко зростати. З'явилися нові винні регіони, такі як Одеська та Миколаївська області, які стали відомі своїми винами [20].

У 2016 році в Україні було створено Українську асоціацію винних туроператорів, яка об'єднала в собі винодельні, туристичні агенції та туроператорів з метою спільної роботи над розвитком винного туризму в країні. З'явилися спеціалізовані туристичні маршрути, які пропонують туристам відвідати винодельні, дегустувати вина та познайомитися з традиціями виноробства в різних регіонах України.

Сьогодні в Україні існує багато винодельні, які запрошують туристів на екскурсії та дегустації, а також ресторани та готелі, які спеціалізуються на винному туризмі. Також з'явилися спеціалізовані туристичні агенції, які організовують винні тури для туристів з усього світу.

Один з найвідоміших винних регіонів України - Чернігівщина, де виноградарство та виноробство розвивалися ще з княжих часів. Саме тут знаходяться багато винодельень, які запрошують туристів на екскурсії та

дегустації вина. Також популярні регіони для винного туризму в Україні - Закарпаття, Івано-Франківщина, Одеська та Миколаївська області.

Незважаючи на пандемію COVID-19, розвиток винного туризму в Україні не зупинився, а навпаки, став ще активнішим у зв'язку з популярністю внутрішнього туризму. Винодельні та ресторани, які спеціалізуються на винному туризмі, приймають туристів з дотриманням всіх необхідних заходів безпеки, таких як соціальна дистанція, обов'язкове використання масок та дезінфекція рук [56].

Таким чином, винний туризм в Україні продовжує розвиватися та стає все більш популярним як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних туристів, що сприяє розвитку виноробства в країні та збільшенню туристичного потенціалу.

1.2. Аналітична схема дослідження

Грунтуючись на перевірених практикою методологічних та методичних підходах, дослідження винного туризму Франції включає наступні етапи [29 – 32, 45]:

1. Огляд літератури та досліджень: вивчення наявних досліджень та літератури про винний туризм у даній країні, її історії виноробства, винних регіонів та видатних виробників вина.

2. Вивчення потенціалу: аналіз наявного потенціалу країни для розвитку винного туризму, таких як наявність виноградників та їх розташування, кількість виробників вина, наявність винних маршрутів, інфраструктури та ін.

3. Вивчення потреб та попиту: аналіз попиту та потреб споживачів у винному туризмі, включаючи аналіз цільової аудиторії та її потреб, наявність конкурентів, засоби просування та маркетингові стратегії.

4. Аналіз законодавства та правового середовища: дослідження законодавства, що регулює винний туризм у даній країні, а також вивчення правового середовища, зокрема наявність фіскальних та регуляторних обмежень, які можуть впливати на розвиток винного туризму.

5. Аналіз фінансових показників: вивчення економічного ефекту від розвитку винного туризму, включаючи аналіз витрат та доходів винних регіонів, вартості туристичних пакетів та їх впливу на розвиток місцевої економіки.

6. Вивчення інновацій та нових тенденцій: огляд нових тенденцій та інновацій у винному туризмі, включаючи нові формати винних турів, заходи та події;

7. Дослідження досвіду у винному туризмі Франції та те, як його можна використати для популяризації винного туризму в Україні.

Для вивчення винного туризму і його впливу на економіку та суспільство можуть використовуватись різні методичні підходи. Основні з них [33]:

1. Статистичний аналіз. Цей підхід полягає у зборі та аналізі статистичних даних про кількість туристів, які відвідують виноробні, ресторани та інші заклади, пов'язані з винним туризмом. Також можна аналізувати статистику щодо виробництва вина та його експорту, щоб встановити зв'язок між розвитком винного туризму та розвитком виноробної промисловості.

2. Економічний аналіз. Цей підхід дозволяє вивчати економічний вплив винного туризму на регіон, державу або місто. Для цього можна аналізувати обсяги інвестицій, прибутки та збитки від розвитку винного туризму, витрати на рекламу та маркетинг, збільшення кількості робочих місць тощо.

3. Географічний аналіз. Цей підхід передбачає вивчення географічних особливостей та природних ресурсів регіону, що виробляє вино. Для цього можна вивчати кліматичні умови, рельєф, ґрунти, що

впливають на смак та якість вина, а також розташування виноробних підприємств та їх вплив на культурні та історичні пам'ятки.

4. Культурологічний аналіз. Цей підхід дозволяє вивчати культурну спадщину та традиції, пов'язані з виробництвом вина та його споживанням. Для цього можна аналізувати культурні пам'ятки, традиції та історичну спадщину.

Ще одним методичним підходом є аналіз відгуків туристів та експертів. Цей підхід полягає в тому, щоб вивчати відгуки туристів, які відвідали винні регіони, і аналізувати їхні враження, думки та рекомендації. Також можна проводити опитування експертів з винної галузі та туристичних агентів, які мають досвід організації винних турів. Цей метод дозволяє отримати важливі відгуки та рекомендації для подальшого розвитку винного туризму.

Також можна використовувати метод порівняння з іншими країнами, які мають розвинену винну галузь та винний туризм. Цей підхід полягає в тому, щоб аналізувати досвід інших країн та вивчати їхні підходи до організації винних турів, а також розуміти, як вони просувають свої винні регіони та вина. Цей метод дозволяє виявити недоліки та переваги розвитку винного туризму в країні порівняно з іншими країнами, що може допомогти в подальшому плануванні та організації винних турів.

Одним з найбільш важливих методів вивчення винного туризму є спостереження на місцях. Цей підхід дозволяє вивчати прямо на місці винні регіони, виноробні, вина та організацію винних турів. При цьому дослідники можуть спілкуватись з місцевими жителями, виноробами, туристичними агентами та експертами з винної галузі [39].

Іншим методичним підходом є аналіз і порівняння досвіду інших країн у розвитку винного туризму. Цей підхід дозволяє виявити кращі практики та стратегії, що можуть бути використані для розвитку винного туризму в конкретній країні. Наприклад, можна проаналізувати досвід Франції, Іспанії або Італії, де винний туризм розвивається дуже активно та

зрозуміти, які причини цього успіху та які можливості можуть бути застосовані в інших країнах.

Також можна використовувати різні методи дослідження споживачів винного туризму, що дає змогу зрозуміти їх потреби, очікування та попередній досвід. Це дозволяє розробляти більш точні та привабливі туристичні пропозиції для максимального задоволення потреб споживачів.

Також до методів вивчення винного туризму можна віднести аналіз та оцінку потенціалу розвитку виноробних регіонів, що може включати в себе оцінку рівня технологічності виробництва вина, наявність інфраструктури та достатність туристичних об'єктів, розташування та доступність регіону для туристів [48].

Отже, вивчення винного туризму може бути здійснене за допомогою різних методичних підходів (Рис. 1), що дозволяє отримати більш повну картину про розвиток цього напрямку в конкретній країні.

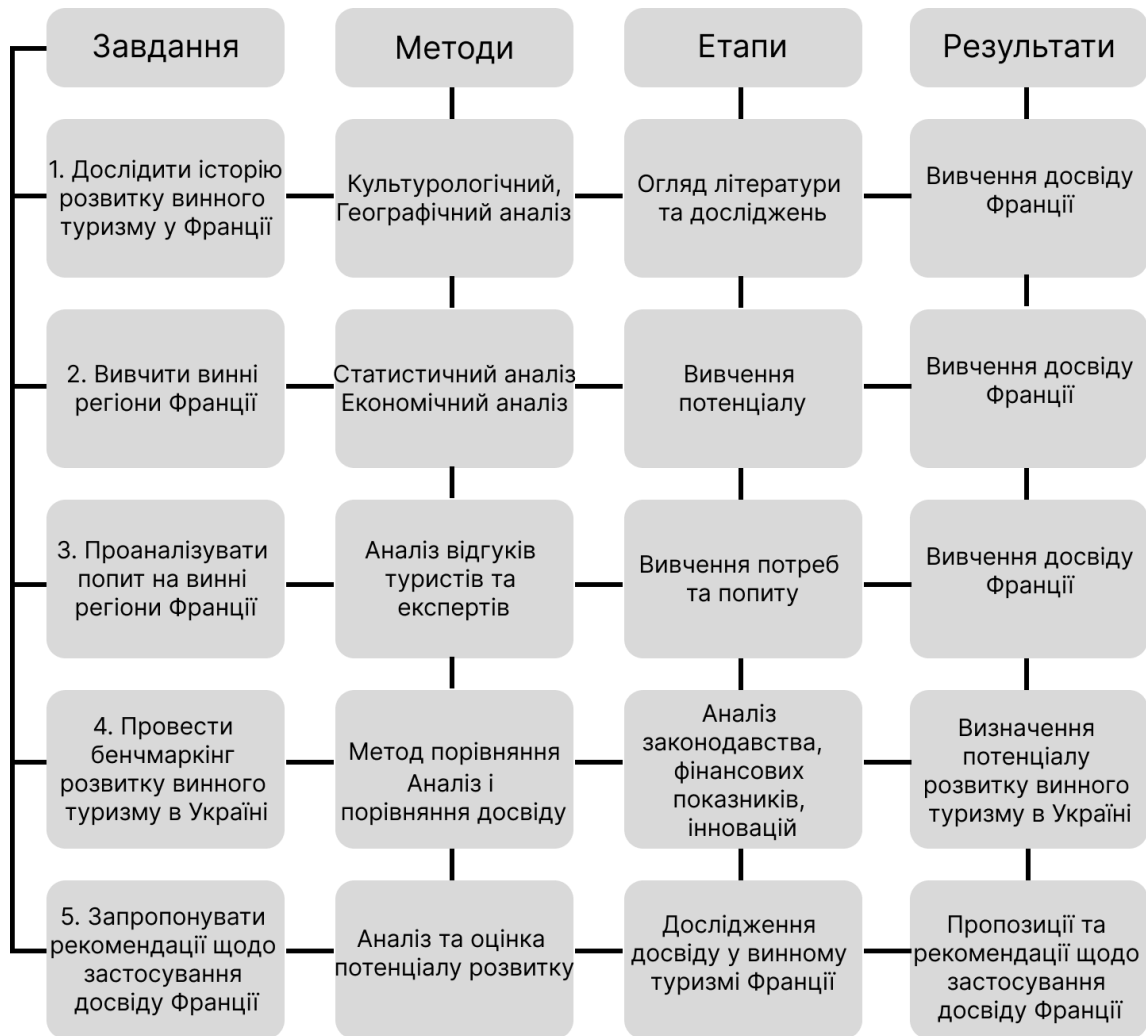

Рисунок 1. Аналітична схема дослідження

ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ

Таким чином, концептуальні засади дослідження винного туризму ґрунтуються на наступному:

1. Винний туризм є перспективним напрямом розвитку туризму як у світі, так і в Україні. Його розвиток сприяє розвитку виноробства та культури країни.

2. Для дослідження винного туризму необхідно використовувати інтердисциплінарний підхід, який охоплює географічні, економічні, культурні, соціальні та історичні аспекти.

3. Методологічно важливими підходами до дослідження винного туризму є системний, структурно-функціональний, кластерний та аналітичний.

4. Дослідження винного туризму має здійснюватись на основі комплексної аналітики різних джерел інформації, які забезпечують вивчення різних аспектів туристичної діяльності.

5. Основною метою дослідження винного туризму є визначення ключових факторів, які впливають на розвиток даного напрямку туризму, включаючи економічні, культурні та соціальні аспекти.

6. Вивчення винного туризму має стати важливою складовою розвитку туризму в Україні, оскільки країна має потужний потенціал у виробництві вина та історії виноробства, що може бути використано для приваблення туристів з усього світу.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРАКТИКА ВИННОГО ТУРИЗМУ У ФРАНЦІЇ

2.1 Дослідження винних регіонів Франції, їхніх особливостей та туристичного потенціалу

Франція є однією з найбільш відвідуваних країн світу, завдяки своїй багатогранній культурі, неповторній архітектурі, прекрасним пейзажам, високій гастрономічній культурі та численним історичним пам'яткам.

Основні туристичні місця Франції [25, 41, 46]:

- Париж з його Ейфелевою вежею, Нотр-Дам-де-Парі та Лувром;
- Прованс з його красивими лавандовими полями та мальовничими селами;
- Рів'єра з її шикарними курортами та відпочинковими містами, такими як Ніцца, Канны та Монако;
- Долина Луари з її величними замками та казковими лісами;
- Монт-Сен-Мішель, заслужено відомий як один з найбільш визначних пам'яток Франції та UNESCO;
- Версальський палац, колишня резиденція королів Франції з його величними садами та архітектурою;
- Шампанський регіон, де можна побачити як виробляють цей відомий напій та його смакувати;
- Страсбург з його каналами та вуличками з кам'яних будинків;
- Гірські курорти Альп та Піренеїв, такі як Шамоні та Андорра, де можна займатися активним відпочинком, таким як гірськолижний спорт або хайкінг.

Загалом, Франція має багатий туристичний потенціал та варіативність відпочинку, яка задовольнить будь-які інтереси та побажання відвідувачів.

Винний туризм є популярним напрямом туризму в Франції, який дозволяє відвідувачам побачити винні гаї, відвідати виноробні та келери, де вони можуть спробувати різні сорти вина, познайомитись з традиціями та культурою вирощування винограду та виробництва вина [32].

Франція є однією з провідних країн у виробництві вина, з багатою історією та традиціями, які пов'язані з цією галуззю. Численні регіони Франції виробляють вина відомих сортів, таких як Шампанське, Бордо, Бургундія, Луара та інших, кожен з яких має свій унікальний смак та аромат.

Винний туризм дозволяє відвідувачам насолоджуватися красою французької провінції, побачити неймовірні пейзажі та пройтися виноградниками, дізнатися про процес вирощування винограду та виробництва вина, а також спробувати різні сорти вина та винні страви. Винний туризм також є сприятливим для місцевої економіки, тому що він дозволяє підтримувати малі сільські господарства та розвивати виноробну промисловість.

Отже, винний туризм є важливим елементом туристичного потенціалу Франції, що доповнює інші види туризму та забезпечує відвідувачам незабутні враження та відчуття.

До найбільш відомих винних регіонів Франції належать наступні [34]:

Ельзас, Бордо, Шампань, Корсика, долина Луари, Прованс, долина Рони та інші (Див. Додаток А).

Це далеко не повний список, але ці регіони відомі своїми винами та мають визнані винні традиції. Кожен регіон має свої унікальні виноградні сорти, кліматичні умови та техніки виробництва вина, що дозволяє їм створювати вина зі своїм неповторним характером та смаком [54].

Винний регіон "Бордо" вважається одним з найвідоміших та найпопулярніших винних регіонів у світі, а також має значний туристичний потенціал. Ось деякі з головних причин, чому Бордо є такою

привабливою туристичною дестинацією для любителів вина та гастрономії [58]:

1. Вина: Бордо відоме своїми винами від 1-ї до 5-ї категорій. Вина з Бордо вирізняються своїм багатим та складним смаком, а також можуть бути дуже дорогими. У Бордо є багато винних годин, де відвідувачі можуть попробувати різні види вин та ознайомитися з процесом їх виробництва.

2. Культурна спадщина: Бордо має багату культурну спадщину, яка відображається у багатьох історичних пам'ятках, таких як Базилика Сен-Мішель, площа Квінконс та Палац Роже. Крім того, місто має безліч музеїв та галерей мистецтв.

3. Гастрономічний туризм: Бордо відоме не тільки своїми винами, але й гастрономічною культурою. Місто має багато ресторанів, які пропонують страви на основі місцевих інгредієнтів, таких як овочі, фрукти, м'ясо та риба.

4. Природа: Бордо розташоване на березі річки Гарони та оточене виноградниками та лозами. Це створює чудові умови для прогулянок, велосипедних поїздок та пікніків на природі.

5. Винні фестивалі: У Бордо проводяться багато винних фестивалів, таких як "Базелькас", "Фестиваль вин Сент-Емільйон" та "Фет дю Він Нувель". Ці фестивалі є чудовими можливостями для відвідувачів познайомитися з місцевими винами та насолодитися різноманітними культурними заходами.

6. Екскурсії: В Бордо є безліч екскурсійних компаній, які пропонують екскурсії по місту та його околицях, зокрема до виноградників, замків та інших визначних місць.

7. Магазини та ринки: В Бордо є багато магазинів та ринків, де можна придбати місцеві вина та страви, а також сувеніри та подарунки.

Узагалі, Бордо має чудовий туристичний потенціал для тих, хто цікавиться вином, культурою та гастрономією. Це місто може

запропонувати безліч розважальних та освітніх можливостей для відвідувачів з усього світу [35].

Винний регіон Бургундія у Франції є одним з найвідоміших та найпрестижніших виноробних регіонів світу. Цей регіон знаходиться в центральній частині Франції та складається з декількох провінцій, які славляться своїми винами [47].

Ось деякі з головних туристичних визначних місць Бургундії [35]:

1. Відвідування виноробних підприємств: Бургундія - це місце, де знаходяться деякі з найвідоміших виноробних підприємств світу. Тут можна відвідати різноманітні виноробні, де можна познайомитися з процесом виробництва вина, відвідати винні погребі та склади, де зберігаються вина, а також прокуштувати вина та придбати їх на зразок.

2. Замки та історичні пам'ятки: Бургундія - це місце з багатою історією та культурою. Тут можна відвідати різноманітні історичні місця, такі як замки, палаці та катедральні храми.

3. Міста та селища: Бургундія має багато чудових міст та селищ, які варто відвідати. Наприклад, Діжон - це столиця регіону та місто з багатою історією та культурою. Бургундське місто Бон - це колишнє королівське місто, яке славиться своїми готичними катедралею та вуличками з будинками з червоної цегли.

4. Гастрономія: Бургундія - це також місце, де можна скуштувати багато смачної місцевої їжі та вина. Виноградники Бургундії дають народу вишукані сорти вина, а місцева кухня має свої традиції та особливості. Тут можна скуштувати відомі страви, такі як говядина з Бургундії, бефстроганов, різні види сиру, крокети та інші. Також варто відвідати місцеві ресторани та кафе, де можна насолодитися атмосферою та смаками Бургундії.

5. Природа: Бургундія - це також місце з чудовою природою, яка може зачарувати своєю красою та мальовничими краєвидами. Тут можна

відвідати різні національні парки, де можна насолоджуватися красою природи та проводити час активно.

6. Велосипедні прогулянки: Бургундія - це місце з чудовими велосипедними маршрутами, які пролягають через винні гаї та панорамні краєвиди. Такі велопогулянки можуть стати незабутнім досвідом та додати багато позитивних вражень.

7. Фестивалі та свята: Бургундія має різноманітні фестивалі та свята, які проводяться протягом року. Наприклад, Фестиваль вина в Боні, Фестиваль балонів у Шалону-сюр-Сон, а також свято піратів у Марсане.

Таким чином, Бургундія - це місце, яке пропонує чимало можливостей для туристів. Тут можна насолодитися винами та гастрономією, відвідати історичні пам'ятки та міста, насолоджуватися красою природи та проводити час активно [34].

Долина Луари - це винний регіон в центральній Франції, розташований на берегах річки Луари. Цей регіон славиться своїми винами, архітектурними пам'ятками та чудовою природою. Ось деякі особливості та туристичний потенціал цього регіону [13]:

1. Вина: Долина Луари славиться своїми винами, серед яких особливо відомі білі вина з сорту Савіньє-Блан та Мюскаде. Також тут виробляють червоні вина з сортів Каберне та Піно Нуар. У цьому регіоні можна відвідати винні погребі та попробувати різні сорти вин.

2. Архітектура: Долина Луари має багату історію та вражає своєю архітектурою. Тут можна відвідати палац Шомбор, Шато де Шенонсо, Шато д'Азає та інші історичні пам'ятки.

3. Культурні заходи: У Долині Луари щороку проводяться різноманітні культурні заходи, такі як музичні фестивалі, театральні вистави та виставки мистецтва. Наприклад, Фестиваль мистецтва та музики у Вандомі, Фестиваль космонавтики та аеронавтики у Шоле.

4. Природа: Долина Луари має чудову природу, тут можна відвідати національний парк Луарський каньйон та різні ботанічні сади.

5. Кухня: В Долині Луари можна скуштувати традиційні страви французької кухні, такі як рагу з шинки та картоплі, гусяча печінка, різні види сиру та інші.

6. Екскурсії: У Долині Луари можна відвідати різні музеї та експозиції, де представлено історію регіону та його культуру. Також можна здійснити екскурсію до печери Луари, де можна побачити неповторні формації з кристалів.

7. Активний відпочинок: В Долині Луари можна займатися різноманітними видами спорту, наприклад, каное, велоспортом, конною їздою та іншими видами активного відпочинку.

8. Гастрономічний туризм: У Долині Луари діє багато ресторанів та кафе, де можна скуштувати місцеві страви та вина. Також можна відвідати винні господарства та ферми, де можна побачити, як виробляються місцеві продукти, та спробувати їх.

В цілому, Долина Луари - це чудовий регіон для туристів, які цікавляться вином, історією, культурою та природою. Тут є чим зайнятися на будь-який смак та бюджет, і цей регіон може стати незабутнім місцем для відпочинку та подорожей [16].

Ельзас - це винний регіон, що знаходиться на сході Франції, на кордоні з Німеччиною. Цей регіон відомий своїми білими винами, зокрема Ризлінгом та Гевюрцтрамінером, які виробляються з місцевих сортів винограду [23].

Особливості винного регіону "Ельзас":

1. Клімат: Ельзас має сухий та сонячний клімат, який сприяє доброму врожаю винограду. Крім того, розташування регіону на заході гірського хребта Vogesi захищає виноградні сади від впливу сильних вітрів.

2. Сорти винограду: У Ельзасі вирощуються різноманітні сорти винограду, зокрема Ризлінг, Гевюрцтрамінер, Піно-Грі та Мюскат. Вино з кожного з цих сортів має свій характер та особливості.

3. **Культура:** Ельзас - це регіон з багатою історією та культурою. Тут можна побачити багато середньовічних міст та замків, а також відвідати музеї, присвячені виробництву вина та інші культурні заклади.

4. **Гастрономія:** Ельзас - це також регіон з багатою гастрономічною традицією. Тут можна спробувати місцеві страви, такі як тарт Фламбе, Шукрут та Шаурума. Крім того, тут можна знайти багато місцевих ресторанів та кафе, де подають місцеві вина та страви.

Туристичний потенціал регіону "Ельзас" [49]:

1. **Винні тури:** Ельзас - це ідеальне місце для винних турів. Тут можна відвідати різні винні господарства та ферми, де можна познайомитися з процесом виробництва вина, спробувати різноманітні сорти вина та придбати собі пляшку улюбленого напою.

2. **Екскурсії:** В Ельзасі можна відвідати багато історичних міст, замків та пам'яток архітектури, таких як Страсбург, Кольмар та Ріквір. Також можна відвідати музеї, присвячені виробництву вина та інші культурні заклади.

3. **Природа:** Ельзас розташований на заході гірського хребта Vogesi та має чудову природу. Тут можна знайти багато парків та заповідників, які пропонують різноманітні маршрути для пішохідних та велосипедних прогулянок.

4. **Кулінарні майстер-класи:** В Ельзасі можна взяти участь у кулінарних майстер-класах та навчитися готувати місцеві страви, такі як тарт Фламбе, Шукрут та Шаурума.

5. **Фестивалі:** У Ельзасі проводяться різноманітні фестивалі та свята, присвячені вину та гастрономії, наприклад, Фестиваль вина в Рибейвільє, Фестиваль гастрономії в Кольмарі та Фестиваль музики в Страсбурзі.

Усі ці атракції роблять Ельзас привабливим для туристів, які бажають насолодитися місцевими винами та гастрономічними стравами,

побачити історичні міста та замки та насолодитися природою та культурою регіону.

Регіон Лангедок-Руссільйон знаходиться в південній частині Франції і є найбільшим виробником вина у країні. Регіон відомий своїми червоними винами, такими як Лангедок та Руссільйон, а також рожевими та білими винами, такими як Пікпул та Клавері [33].

Основні сорти вин, що виробляються у Лангедок-Руссільйон, - це Гренаш, Сіра, Мурведр та Каріньян. Виноградники знаходяться в гірських районах і на піщаних дюнах, що надає винам особливого смаку та аромату.

Туристичний потенціал регіону полягає у наступному [33]:

1. Відвідування виноробних підприємств: У Лангедок-Руссільйон можна відвідати багато виноробних підприємств, де можна познайомитися з процесом виробництва вина, спробувати різні сорти вина та придбати собі пляшку улюбленого напою.

2. Культурні пам'ятки: Регіон Лангедок-Руссільйон має багату історію та культуру. Тут можна відвідати середньовічні замки, катарські фортеці, абатства та історичні міста, такі як Каркассон та Нім.

3. Природа: Регіон Лангедок-Руссільйон розташований на узбережжі Середземного моря, що надає можливості для пляжного відпочинку та водних розваг. Також можна відвідати національний парк Сен-Жерве та національний природний заповідник Каронг.

Крім виноробства, в регіоні є багато інших туристичних привабливостей. Наприклад, природні парки з заповідниками, зокрема, заповідник Пік дю Міді та заповідник Орбіталь-дю-Міді. Тут можна відвідати також місто Каркассон з його середньовічною фортецею, а також міста Безьє та Нім зі своїми історичними пам'ятками. Регіон має багату культурну спадщину та видатних митців, таких як Пабло Пікассо, який провів час в Провансі та на Лазурному узбережжі. Весь цей регіон має дуже високий туристичний потенціал і пропонує різноманітні варіанти для туристів з усього світу.

Регіон Луара знаходиться в західній частині Франції і охоплює винні гаєчки південного заходу річки Луари. Цей регіон славиться високоякісним вином, зокрема, білим та червоним вином з використанням винограду сортів Совіньон блан, Шенін блан та Каберне Фран [36].

Туристичний потенціал регіону також досить високий. Тут можна відвідати безліч замків, палаців, катедралей та інших історичних пам'яток, зокрема, замок Шамбор, замок Шевре та замок Блуа. Регіон має чудові місця для прогулянок та піших походів, такі як національний парк Луарських гор та парк Бріанських водоспадів. Також, регіон Луара славиться своїми гастрономічними традиціями, такими як сирокозинак, тарт Татен та місцеві сири, що роблять цей регіон чудовим місцем для гурманів.

У Луарі є безліч маленьких сел та містечок, де можна відчути справжність французького села та його життя. Наприклад, містечко Амбуаз є одним з найкращих місць для відвідувачів, оскільки тут збереглися історичні пам'ятки та архітектура Середньовіччя. Також, регіон має чимало велосипедних маршрутів та туристичних маршрутів, які допоможуть вам дослідити цей чудовий регіон [35].

Винний регіон Прованс знаходиться на південному сході Франції і охоплює декілька департаментів: Буш-дю-Рон, Воклюз, Альпи Верхньої Проксені і Вар. Це один з найбільших винних регіонів Франції з площею більше 200 тисяч гектарів. [36]

Головними сортами винограду, які вирощуються в Провансі, є гренаш, сира, мурведр та ролль. З цих сортів винограду виробляються червоні, білі та рожеві вина, включаючи відомі марки, такі як Кот-дез-Проанс, Бандоль та Кассіс.

Прованс - це регіон, багатий на історію, культуру та природні краси. Крім винних келій і виноробних майстерень, Прованс пропонує безліч інших туристичних атракцій, таких як [36]:

1. Історичні міста, такі як Авіньйон, Арль, Нім та Марсель, з їх середньовічними кварталами та красивими кафедралами.
2. Природні краси, такі як Каланк, гірський хребет Вердон та національний парк Камарг.
3. Культурні заходи, такі як фестиваль лаванди у Сено-Проксені та фестиваль Оранж.
4. Кулінарні вишуканості, такі як традиційна кухня Провансу, включаючи різноманітність морепродуктів та місцеві спеціальності.

Винний регіон Прованс приваблює тисячі туристів щороку, які приїжджають, щоб насолодитися смаком місцевих вин, історією та природними красами регіону.

Винний регіон Рона (Rhone) розташований в південній частині Франції. Це один з найстаріших виноробних регіонів країни, який має більш ніж 2-тисячолітню історію виробництва вина. Шатонеф-дю-Пап - це маленьке середньовічне містечко, де можна відвідати велику кількість винних крамниць і кав'ярень, де можна скуштувати різноманітні сорти вин. Крім того, тут можна зустріти багато виноробів та вивчати їх техніки виробництва вина.

Найбільш відомі виноградні сорти Рони - це Сіра, Гренаж, Мурведр і Кунуаз. Ці сорти використовують для виробництва різних видів вин, включаючи червоні вина, такі як Кот-Роті і Шатонеф-дю-Пап, а також білі вина, такі як Эрмитаж і Кондриє [40].

Також варто відвідати міста Ліон і В'єнн, де можна знайти ресторани та кафе з великим асортиментом вин з регіону Рона. Можна також зайнятися велоспортом і пішохідними прогулянками, насолоджуючись прекрасними пейзажами виноградників [36].

Регіон Шампань (Champagne) розташований у північному сході Франції і відомий своїми винами шампанського типу, які виробляються за особливою технологією. Цей регіон є одним з найбільш престижних винних регіонів у світі.

Виноградники регіону Шампань займають площу близько 34 тис. гектарів, а його виноробні прославлені виробництвом розкішного шампанського відомих брендів, таких як Moët & Chandon, Veuve Clicquot, Dom Pérignon і багато інших [37].

Окрім цього, регіон Шампань також має багату культурну спадщину, яка включає в себе красиві старовинні міста, замки та музеї, пов'язані з історією виноробства. Також тут можна відвідати різноманітні винні фестивалі та прогулянки виноградниками.

Одним з найбільш популярних туристичних об'єктів регіону Шампань є місто Реймс (Reims), яке є історичною столицею регіону і відоме своєю катедралою, що входить до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Також тут можна відвідати різноманітні дегустаційні зали і магазини шампанських виробників, де можна скуштувати різні сорти шампанського та придбати його за вигідними цінами.

Крім відомих винних будинків, Шампанська область пропонує туристам також інші види діяльності. Тут можна відвідати музеї, присвячені історії виробництва шампанського, такі як Музей Шампані та історичний музей Moët & Chandon. Також варто відвідати село Ої в Шампані, яке славиться своїми традиціями виробництва шампанського та винами з високої якості [62].

У Шампанській області також є кілька замків, які варто відвідати, наприклад, Замок Візе, Замок Фойє та Замок П'єрефон. Є також багато красивих садів та парків, які можна відвідати, такі як Ботанічний сад Реймса, Ландшафтний парк Руан та Парк Лес-Форет де л'Андр.

Крім того, Шампанська область є чудовим місцем для прогулянок на велосипеді та піших прогулянок, де можна насолоджуватися живописними краєвидами та знайти тихі місця для пікніків. У місті Шалон-сюр-Марн є також великий торговий центр McArthurGlen, де можна придбати французькі товари за доступними цінами [62].

Таким чином, Шампанська область пропонує не тільки винний туризм, але й багато інших цікавих активностей, що роблять її привабливим місцем для відвідування.

Винний регіон Шато-Ньоф-дю-Пап (Châteauneuf-du-Pape) знаходиться в південній частині департаменту Воклюз, на південь від Авіньйона, у Провансі, Франція. Він відомий своїми винами з високим вмістом алкоголю та пікантним ароматом, які вирощуються на більш ніж 3200 гектарах виноградників.

Вина регіону Шато-Ньоф-дю-Пап стали першими винами Франції, які отримали статус "контрольованого виноробства" (АОС) в 1936 році. З тих пір регіон був поділений на 5 підзон: Ла Гард, Ла Нерт, Ла Мітуад, Ле Боскет та Ле П'є [11].

Основним сортом винограду, який вирощують в цьому регіоні, є гренаш (Grenache), який відображає багатогранну та складну природу ґрунту та клімату регіону. Крім гренашу, використовують також сорти сіра сіра (Syrah), мурведр (Mourvèdre), сенсо (Cinsault) та клерет.

Туристичний потенціал регіону Шато-Ньоф-дю-Пап полягає в огляді виноградників та відвідуванні виноробних підприємств, де можна ознайомитись з процесом виробництва вина та спробувати його на дегустації. Також можна відвідати музей вина та виноробства у місті Шато-Ньоф-дю-Пап, де представлені експонати, пов'язані з історією виробництва вина в регіоні. Крім того, в районі проводяться різноманітні фестивалі та свята, присвячені вину та гастрономії [11].

2.2 Аналіз туристичного попиту на винний туризм у Франції

Франція є однією з провідних країн у виноробній галузі, тому туристичний попит на винний туризм у Франції є досить високим. Відвідування винних регіонів Франції - це часто обрана туристична мета.

Наприклад, Бордо відомий своїми червоними вина, а Шампань - своїми шампанськими винами. Крім того, Франція виробляє більше ніж 300 видів сиру, що доповнює гастрономічний досвід туристів.

У Франції існує багато виноробних турів, де туристи можуть дізнатися більше про процес виробництва вина, його історію та традиції. Також можна відвідати винні погребі та спробувати різноманітні сорти вин.

Загалом, Франція пропонує багатий вибір винних турів для туристів з усього світу, що забезпечує попит на винний туризм у країні.

Динаміка розвитку винного туризму Франції з 2015 по 2020 роки була дещо неоднозначною [61].

З одного боку, в цей період кількість туристів, які відвідали винні регіони Франції, збільшилася. У 2015 році їхнє число становило близько 10 мільйонів, а в 2019-му – вже понад 13 мільйонів. При цьому понад 70% туристів відвідували винні регіони для дегустації вина та ознайомлення з його виробництвом.

З іншого боку, з 2020 року світ охопила пандемія COVID-19, яка значно вплинула на розвиток туристичної галузі в цілому та винного туризму зокрема. У Франції було запроваджено карантинні обмеження та обмеження на переміщення, що призвело до зниження кількості туристів взагалі та винних туристів зокрема. Крім того, було закрито багато винних крамниць та ресторанів, де можна було ознайомитися з місцевим вином [31].

Таким чином, хоча винний туризм у Франції мав певну сталість та позитивну динаміку до початку пандемії, на сьогоднішній день цей сектор туризму знаходиться в складному стані. Однак, з початком масової вакцинації та поступовим зняттям обмежень, можна очікувати певне відновлення винного туризму в Франції.

За даними Всесвітньої організації туризму, з 2015 до 2019 року кількість міжнародних туристів, які відвідали Францію, зросла, але

внаслідок пандемії COVID-19 в 2020 році відвідування Франції значно зменшилося (Рис 2.1.). Водночас, ці загальні показники не розкривають, як саме різні регіони Франції були популярними серед туристів у ці роки [31].

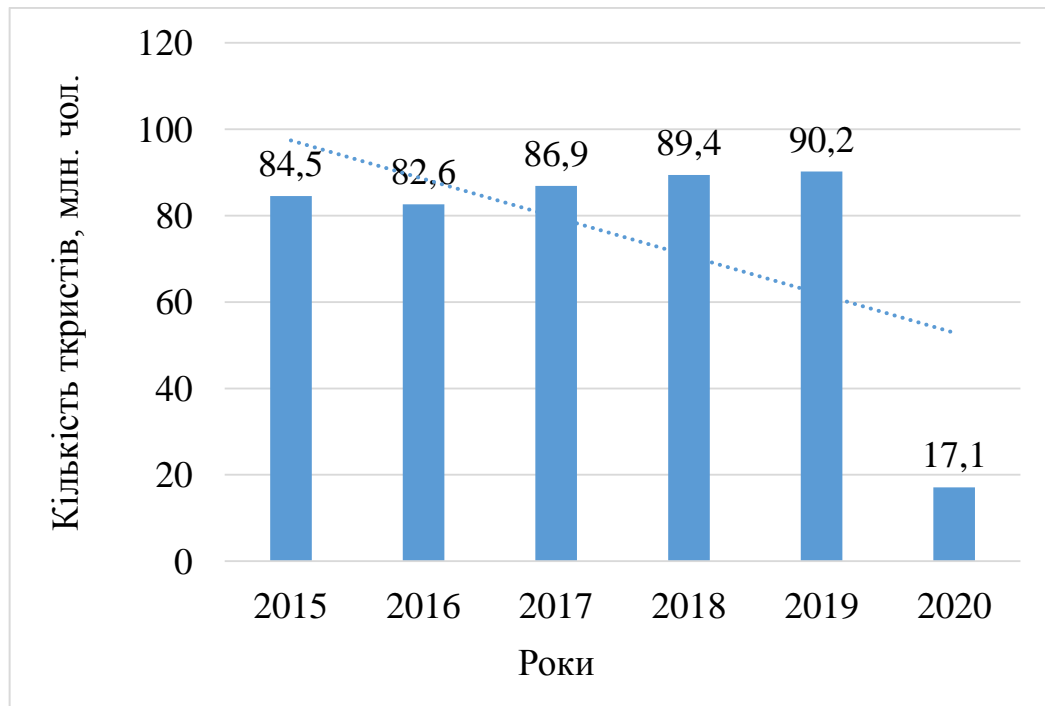

Рисунок 2.1. Динаміка відвідування Франції міжнародними туристами

Розроблено автором за [31]

За даними Всесвітньої організації туризму (Рис. 2.2.) з 2015 до 2019 року доходи від туризму в Франції зростали, але внаслідок пандемії COVID-19 в 2020 році вони значно зменшилися. Варто зазначити, що ці показники не відображають розподіл доходів від туризму по різних регіонах Франції та по різних видам туризму.

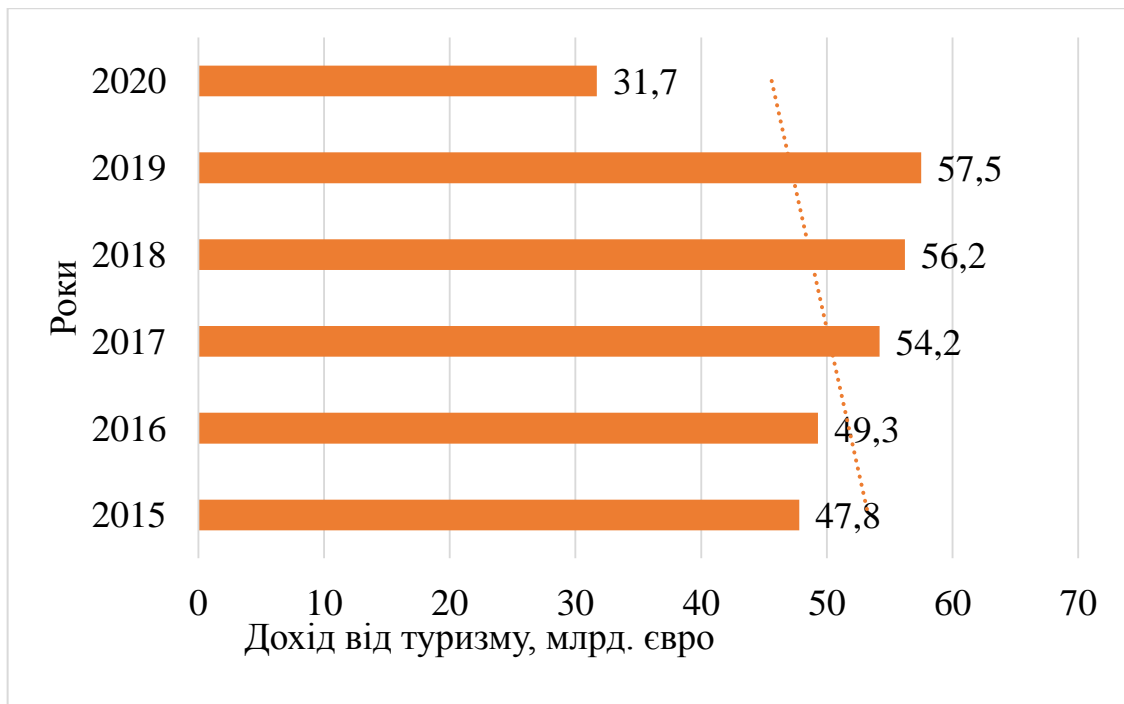

Рисунок 2.2. Динаміка доходів від туризму у Франції з 2015 по 2020 роки

Розроблено авторами за [28]

При цьому, зазначимо, що згідно з науковими дослідженнями та статистичними даними, близько 70 % від всіх туристів та доходів у туризму Франції припадає саме на винний туризм [28]. Отже, на винний туризм у Франції дійсно спостерігається постійно зростаючий попит, який з кожним роком стає дедалі вищим.

Винний туризм у Франції може бути досить прибутковим за рахунок великої кількості ексклюзивних вин та винних гастрономічних пропозицій, які пропонуються тут. Винні туристи зазвичай прибувають до Франції на кілька днів, щоб відвідати різні винні господарства, виноробні та винні ресторани.

Вартість винного туризму в Франції може варіюватися в залежності від типу турів та послуг, які вони пропонують. Зазвичай, ціни на винні тури в Франції починаються від 100 євро на особу за день і можуть досягати кількох тисяч євро за декілька днів [17].

Також варто зазначити, що прибутковість винного туризму у Франції може бути високою за рахунок вартості самого вина. Франція є одним з найбільш престижних виробників в світі, тому вина високої якості можуть бути досить дорогими.

Проте, винний туризм у Франції є не тільки дорогим, але й доступним для туристів з різними бюджетами. Існують різні види винних турів, включаючи екскурсії на винні господарства, дегустації вина, гастрономічні тури та інші. Також можна знайти багато безкоштовних винних заходів та фестивалів, які проводяться у різних регіонах Франції [19].

Попит на вина Франції є досить високим як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому ринку. Франція є провідним світовим виробником вина, виробляючи близько 8 мільйонів гектолітрів вина на рік [57]. Крім того, вина Франції відомі своїм високим якісним рівнем та різноманітністю сортів, що дозволяє їм займати підвищену позицію на світовому ринку.

На внутрішньому ринку Франції попит на вино є стійким та постійним. Вино є невід'ємною частиною культури та традицій Франції, і багато французьких ресторанів, барів та кафе пропонують широкий вибір вин як на пляшках, так і на келихах. Крім того, французькі вина досить часто використовуються в кулінарних рецептах та на кулінарних заходах.

На зовнішньому ринку, Франція є одним з провідних експортерів вина. Її вина експортуються до багатьох країн світу, зокрема в США, Великобританії, Німеччині, Канаді та Японії. Французькі вина позиціонуються як вина високої якості та з великим культурним значенням, що сприяє їхньому попиту на світовому ринку [24].

Щодо споживання вина, Франція є однією з країн з високим рівнем споживання вина на душу населення. За даними Global Health Observatory data repository, у 2016 році середнє споживання вина на душу населення Франції становило 44,2 літра на рік [29].

Щодо експорту вина, Франція є однією з провідних країн-експортерів вина в світі. За даними організації International Trade Centre, у 2020 році Франція експортувала вина на загальну суму більше 9 мільярдів доларів США. Головними країнами-імпортерами вин Франції є США, Великобританія, Німеччина, Бельгія та Китай.

Отже, статистичні дані підтверджують високий рівень виробництва вина в Франції, високий рівень споживання вина на душу населення та провідну позицію країни на світовому ринку вина.

Вино Франції є одним з головних елементів культурного спадщини країни і значно впливає на туристичні потоки. Французькі вина знамениті своїм вишуканим смаком та ароматом, тому туристи з усього світу часто приїжджають до Франції, щоб відвідати винні гаї, вінниці та винарні, де можна спробувати ці неповторні напої [28].

Багато регіонів Франції відомі своїми виноробними традиціями, наприклад, Бордо, Бургундія, Шампань, Рона та інші. Ці регіони залучають велику кількість туристів, які цікавляться виноробством та гастрономією. Також у Франції проводяться різноманітні винні фестивалі та ярмарки, на яких можна ознайомитися з різноманітністю французьких вин та народних традицій.

Також вина Франції впливають на розвиток готельного та ресторанного бізнесу. Багато готелів та ресторанів у Франції спеціалізуються на винах регіону та пропонують великий вибір французьких вин в своїх картах.

Отже, вина Франції є важливим елементом туристичної привабливості країни, що залучає велику кількість туристів та сприяє розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Франції [29].

2.3 Аналіз сучасних туристичних маршрутів та програм для відвідування винних регіонів Франції

Розглянемо найбільш популярні винні маршрути у Франції [27]:

1. Маршрут "Винна дорога Ельзасу" - протяжність маршруту більше 170 км, і включає в себе відвідування найкращих винних підприємств регіону, таких як Trimbach, Hugel et Fils, а також маленьких родинних господарств. Крім того, на маршруті є можливість відвідати середньовічні замки та прекрасні міста, такі як Ріквір та Кольмар (Див. Додаток Б).

2. Маршрут "Винні дороги Бургундії" - це маршрут довжиною близько 60 км, який проходить через такі відомі винні регіони, як Кот-д'Ор, Кьотон та Бон. На маршруті є можливість відвідати винні підприємства, прогулятися по замкнених садах і відвідати музеї вина.

3. Маршрут "Винні дороги Шампані" - цей маршрут протяжністю близько 600 км пропонує відвідувачам найкращі винні господарства Шампані, такі як Moët & Chandon, Taittinger та Veuve Clicquot. Крім відвідування винних підприємств, на маршруті можна відвідати середньовічні замки та інші історичні пам'ятки.

4. Маршрут "Винна дорога Бордо" - цей маршрут включає відвідування винних господарств на березі річки Гарони, які знаходяться в провінції Гіронда. На маршруті є можливість відвідати такі знамениті винні підприємства, як Château Margaux, Château Latour та Château Mouton Rothschild (Див. Додаток В).

5. Маршрут «Луарські замки та вина» - проходить вздовж річки Луари, на якій розташовані величні замки та виноградники. Тут можна відвідати відомі виноробні країни, такі як Сансерр та Вувре, та спробувати вина, вирощені на виноградниках навколо замків.

6. Маршрут «Шампанські вина та виноградники» - цей маршрут веде через район Шампані між містами Реймс та Еперней. Цей регіон вирізняється своїми печерами-винними погребями та величними будівлями з видатними виноробними іменами.

7. Маршрут «Вина Бургундії та Східного Ліону» - цей маршрут починається в регіоні Шаблі в Бургундії і проходить через сусідній Східний Ліон, включаючи відомі виноробні міста, такі як Божоле та Бейю.

8. Маршрут «Вина Рона» - проходить вздовж річки Рона, на південь від Бургундії, і включає в себе відомі винні міста, такі як Кот-де-Рон та Кро-Ермітаж.

9. Маршрут «Вина Провансу» - цей маршрут проходить через регіони Прованс та Люберон і включає відомі виноробні міста, такі як Шатонеф-дю-Пап та Кот дю Россільйон (Див. Додаток Г).

10. Маршрут «Вина Шато-д'ю-Пап» - цей маршрут пролягає через виноградники, де вирощують вина, які потім стають відомими по всьому світу.

Туристичні програми для відвідування винних регіонів Франції пропонуються великою кількістю туроператорів та агентств. Зазвичай такі програми включають оглядові екскурсії по винних заводах та виноробних музеях, дегустації вина, відвідування винних фестивалів та ярмарків, гастрономічні екскурсії, культурні заходи та побутові екскурсії [32].

Наприклад, одна з популярних туристичних програм для відвідування винного регіону Бордо включає оглядову екскурсію по замку Шато-Латур та винній підвальні, дегустацію 3-х видів вина та вечерю з традиційними стравами регіону. Також у програму входить відвідування музею вина в місті Бордо, екскурсію до ферми, що вирощує устриці та морські гребінці, та прогулянку по історичній частині міста.

Інша програма для відвідування регіону Шампань включає оглядову екскурсію по виноробній компанії Moët & Chandon, відвідування музею Шампанського вина та дегустацію трьох видів шампанського вина. Також програма включає відвідування міста Реймс та екскурсію по катедралі Нотр-Дам де Реймс, яка є пам'яткою світової спадщини ЮНЕСКО.

Також варто зазначити, що деякі програми пропонують відвідування кількох винних регіонів Франції за один тур, що дозволяє ознайомитися з різноманіттям винних культур та традицій в різних частинах країни [54].

Однією з популярних туристичних програм є "Винний маршрут Шато-де-ла-Луар", який охоплює регіони Луари та Бордо. Програма включає відвідування виноробних підприємств, де туристи можуть дізнатися про процес виробництва вина та скласти власний плейлист для дегустації. Крім того, програма передбачає огляди історичних замків, садів та місцевих ресторанів, де подають страви місцевої кухні.

Іншою популярною програмою є "Шампанський маршрут", який пропонує відвідати виноробні Шампані та дізнатися більше про процес виробництва шампанського вина. Туристи також можуть відвідати музеї та історичні місця, пов'язані з історією виробництва шампанського вина, а також відпочити в одному з численних курортів регіону [21].

"Бургундський маршрут" пропонує туристам відвідати найкращі виноробні регіону Бургундія та дізнатися про традиції виробництва вина. Туристи також можуть відвідати музеї та історичні місця, пов'язані з виробництвом вина, та насолоджуватися місцевими стравами та винами.

"Лангедок-Руссільйон маршрут" пропонує відвідування найкращих виноробних підприємств регіону Лангедок-Руссільйон та дегустацію місцевих вин. Туристи також можуть оглянути історичні місця, пов'язані з виробництвом вина, та відвідати ресторани, де подають місцеві страви [35].

На основі зібраної інформації можна стверджувати, що туристичні програми для відвідування винних регіонів Франції дуже різноманітні і пропонують різні формати подорожей для різних типів туристів. Вони можуть включати в себе відвідування винних келій, дегустації вин, екскурсії по виноградниках, участь у винних фестивалях та подіях, знайомство з традиціями виноробства та культурою регіонів.

Багато туроператорів пропонують готові пакетні тури, які включають в себе проживання в готелях або гостьових будинках, екскурсії та дегустації. Також можлива індивідуальна підбірка туру, враховуючи побажання туриста. Крім того, дедалі популярнішими стають вінотури на велосипедах, які дозволяють не тільки побачити красу винних регіонів, але й відчути їх на смак [49].

Однак, слід зазначити, що відвідування винних регіонів може бути не доступним для кожного, оскільки вартість таких турів може бути досить високою. Також, слід пам'ятати про відповідальне вживання алкоголю, оскільки винний туризм передбачає дегустації вин та інших алкогольних напоїв.

У Франції щороку проводяться десятки винних фестивалів, які приваблюють тисячі туристів з усього світу. Нижче наведено кілька прикладів таких фестивалів [19]:

1. Фестиваль вина у Бордо - відбувається кожні два роки у вересні. Це один з найбільших винних фестивалів у світі, де можна спробувати різноманітні вина Бордо, познайомитися з виноробами та знайти себе у світі винної культури.

2. Фестиваль вина у Шампані - відбувається щороку у липні. Це найбільший винний фестиваль Шампані, на якому можна спробувати різні види шампанського, відвідати виноробні та винні городи та познайомитися з місцевими виноробами.

3. Фестиваль вина у Бургундії - відбувається щороку у листопаді. Це один з найстаріших винних фестивалів у Франції, де можна спробувати різноманітні вина Бургундії, познайомитися з виноробами та винними домами, а також взяти участь у різноманітних заходах та екскурсіях.

4. Фестиваль вина у Луарі - відбувається щороку у вересні. Це один з найбільших винних фестивалів у Луарі, де можна спробувати різноманітні вина регіону, відвідати винні городи та виноробні, а також взяти участь у різноманітних музичних заходах та шоу.

5. Фестиваль вина у Рона - відбувається щороку у серпні. Це один з найбільших винних фестивалів у Рона, де можна спробувати різноманітні вина регіону та взяти участь у різноманітних екскурсіях та майстер-класах від місцевих виноробів.

6. Фестиваль вина у Ельзасі - відбувається щороку у листопаді. Це один з найбільших винних фестивалів у Ельзасі, де можна спробувати різноманітні вина регіону, познайомитися з виноробами та винними господарствами та взяти участь у різноманітних концертах та музичних заходах.

7. Фестиваль вина у Провансі - відбувається щороку у червні. Це один з найбільших винних фестивалів у Провансі, де можна спробувати різноманітні вина регіону, відвідати винні господарства та виноробні та взяти участь у різноманітних культурних заходах та шоу.

Ці фестивалі є чудовою нагодою для туристів познайомитися з різноманітними регіонами Франції, їх культурою та винними традиціями. Вони дозволяють спробувати різні сорти вина та дізнатися більше про процес виробництва вина, а також взяти участь у різноманітних заходах та конкурсах. Крім того, ці фестивалі забезпечують популяризацію французьких вин та привертають увагу туристів з усього світу [27].

Крім винних фестивалів, у Франції також відбуваються різноманітні ярмарки вина, які також привертають багато туристів. Ось декілька прикладів [26]:

1. Ярмарок вина у Бургундії - відбувається щороку у листопаді в місті Безансон. Цей ярмарок збирає виноробів з усієї Бургундії, які пропонують свої найкращі вина для спроби та покупки. Тут також можна познайомитися з місцевими виноробами та дізнатися про їхні методи виробництва вина.

2. Ярмарок вина у Шампані - відбувається щороку у серпні в місті Еперней. Цей ярмарок пропонує більше 300 видів шампанського вина

для спроби та покупки. Також тут можна відвідати виноробні та винні господарства регіону та дізнатися про їхні методи виробництва вина.

3. Ярмарок вина у Лангедок-Руссільйон - відбувається щороку у липні в місті Безьєр. Цей ярмарок пропонує різноманітні вина з Лангедок-Руссільйон, включаючи кращі вина зі стародавніх виноградників регіону. Тут можна спробувати різноманітні сорти вина та познайомитися з місцевими виноробами.

Ці ярмарки вина є чудовою нагодою для туристів познайомитися з різноманітними регіонами Франції та їхніми винами. Вони дозволяють спробувати різні сорти вина, відвідати винні господарства та виноробні, а також дізнатися більше про процес виробництва вина та традиції виноробства в країні [26].

Загалом, винний туризм в Франції має великий потенціал для подорожей та пізнання культурної спадщини країни, а також допомагає підтримувати місцеву економіку та виноробний промисел.

2.4 Застосування принципів сталості у винному туризмі Франції

Принцип сталості є ключовим аспектом у розвитку туризму в усьому світі, і Франція не є винятком. У винному туризмі Франції застосовуються різні принципи для забезпечення сталого розвитку цієї галузі.

Один з найважливіших принципів – це збереження природних ресурсів. У Франції винні гаї та поліпшені методи вирощування винограду забезпечують стійкий розвиток виноробства. Французькі винороби також прагнуть зменшувати вплив своїх дій на навколишнє середовище, запроваджуючи екологічно чисті технології виробництва вина[58].

Іншим принципом сталості в винному туризмі є забезпечення економічної стійкості. Французькі винороби прагнуть підтримувати місцеву економіку, сприяючи розвитку малих підприємств та магазинів, що продають місцеві вина та страви. Також вони віддають перевагу

місцевим постачальникам, що допомагає забезпечити стабільність економічного розвитку у регіонах виробництва вина[58].

Крім того, важливим принципом сталості є забезпечення соціальної стійкості, зокрема забезпечення дотримання працівниками прав людини та робочих стандартів. Французькі винороби віддають перевагу збалансованому підходу до використання робочої сили та прагнуть забезпечити гідні умови праці та оплату праці для своїх працівників.

Отже, винний туризм у Франції підтримується різними принципами сталості, що сприяє забезпеченню стійкого розвитку галузі. Крім того, Франція також сприяє розвитку сталого туризму, забезпечуючи збалансоване використання природних ресурсів, збереження культурної спадщини та сприяння місцевому розвитку.

Для просування сталого винного туризму в Франції використовуються різні ініціативи, такі як підтримка виробництва вина з екологічно чистих та сталісних джерел, залучення туристів до місцевих гастрономічних та культурних заходів, підтримка малих та середніх підприємств, що виробляють місцеві вина та страви, та багато іншого [60].

Наприклад, Французька асоціація винних регіонів (*Association des Régions Viticoles de France*) зосереджується на підтримці винних регіонів та розвитку винного туризму в рамках сталого розвитку. Вони пропонують різні заходи та кампанії для просування винного туризму, такі як винні фестивалі та дегустаційні заходи [58].

Загалом, Франція робить багато для підтримки сталого розвитку винного туризму, що сприяє збереженню культурної та природної спадщини та забезпечує стійкий розвиток галузі.

Винний туризм Франції базується на культурному та гастрономічному досвіді, який можна здобути відвідавши винні регіони країни. Нижче наведемо інші основні принципи, на яких ґрунтується винний туризм Франції [35]:

1. Винний туризм повинен бути історичним та культурним досвідом. Це означає, що туристи повинні мати можливість дізнатися про історію виноробства та винних регіонів Франції, відвідавши музеї, історичні пам'ятки та знайомлячись з місцевими традиціями та культурою.

2. Винний туризм повинен бути гастрономічним досвідом. Туристи повинні мати можливість скуштувати регіональні страви та вина, відвідавши місцеві ресторани, кафе та винні кельї. Гастрономічний туризм також означає вивчення місцевих продуктів, рекомендацій щодо їх використання та готування, а також дегустації.

3. Винний туризм повинен бути екологічним та сталим. Збереження навколишнього середовища та підтримка екологічно чистого виноробства є важливою метою французького винного туризму. Тому, в туристичних програмах часто включаються відвідування органічних винодільних господарств та інших екологічних проектів.

4. Винний туризм повинен бути інтерактивним. Туристи повинні мати можливість прийняти участь у різних заходах та активностях, таких як збирання винограду, виноробство, дегустації, екскурсії та майстер-класи.

5. Утворення співпраці та партнерства: Винний туризм Франції базується на взаємодії різних галузей та співпраці між місцевими органами влади, виноробними домами, туроператорами та готелями. Це забезпечує інтеграцію відвідувачів у місцеве середовище, створює ефективний механізм підтримки винного туризму та сприяє розвитку економіки регіону.

6. Підтримка місцевої культури та спадщини: Винний туризм Франції не тільки сприяє економічному розвитку, а й зберігає культурну спадщину та традиції регіону. Відвідувачі мають змогу познайомитися з історією та культурою виноробства, відвідати старовинні винні підвали та купити автентичні місцеві вина.

7. Створення умов для сталого розвитку: Винний туризм Франції присвячений не тільки задоволенню потреб туристів, а й забезпеченню сталого розвитку. Досягнення цієї мети залежить від збалансованого підходу до розвитку туризму та виноробства, зменшення негативного впливу на довкілля, захисту природних ресурсів та збереження біорізноманіття регіону.

Отже, сталий розвиток – це концепція необхідності досягнення балансу між задоволенням сучасних потреб людства та захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їхню потребу в безпечному та здоровому навколишньому середовищі. Винний туризм Франції є чудовим прикладом запровадження різних напрямків сталого розвитку.

ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ

У результаті дослідження винних регіонів Франції, їхніх особливостей та туристичного потенціалу було встановлено, що Франція є однією з провідних країн у виноробній галузі та має великий туристичний потенціал у цьому напрямку.

Аналіз основних винних регіонів Франції (зокрема Шампань, Бордо, Бургундія, Ельзас, Луара, Рона та Прованс) засвідчує, що кожен регіон має свої унікальні особливості, що залучають туристів, зокрема місцеві сорти винограду, виноробні технології, культурні та історичні пам'ятки, традиції та звичаї.

Дослідження різних видів винного туризму (зокрема винний тур, відвідування виноробних підприємств, дегустації вин, участь у виноробних заходах та фестивалях) виявило, що винний туризм є важливою складовою розвитку туризму в цілому та може стати додатковим джерелом доходу для регіонів та місцевих виробників вина.

За даними досліджень, винний туризм у Франції має значний економічний вплив на регіони, де розвинені виноробні галузі, забезпечуючи зайнятість та доходи населення.

Отже, винний туризм в Франції має значний потенціал для розвитку та створення нових можливостей для туристичного бізнесу, але важливо забезпечити сталий розвиток цього виду туризму з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів.

Дотримання високих стандартів сталого розвитку у винному туризмі Франції дозволяє утримувати популярність виноробних регіонів серед туристів усього світу. Головними сталими напрямками у країні можна назвати: збереження навколишнього середовища, забезпечення економічної та соціальної стійкості всіх учасників сфери винного туризму.

До основних складових сталого розвитку Франції можна віднести: поліпшені методи виноробства, перетворення відходів виноробства на

добрива та корм для великої рогатої худоби, мінімізацію впливу на навколишнє середовище, підтримка малого бізнесу та вітчизняних виробників, забезпечення гідних умов праці та інших соціальних гарантій для робітників сфери винного туризму, розвиток системи заодів залучення туристів до екологічних продуктів та послуг, які забезпечують місцеві господарства та населення, отримання грантів від спеціалізованих організацій для подальшого сталого розвитку винного туризму провідних регіонів Франції.

РОЗДІЛ 3

БЕНЧМАРКІНГ РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ

3.1 Досвід розвитку винного туризму Франції для України

Франція має розвинену традицію виноробства та винного туризму, і законодавче регулювання цієї галузі має важливе значення для забезпечення безпеки відвідувачів та збереження культурної спадщини.

Одним із головних законів, що регулює винний туризм у Франції, є Закон про винні регіони та ландшафти, прийнятий у 1992 році. Згідно з цим законом, винні регіони Франції повинні зберігати свій традиційний характер та забезпечувати високу якість вина, а також пропагувати відвідування туристами. Закон також встановлює правила використання маркування «АОС» (Appellation d'Origine Contrôlée), яка гарантує високу якість вина та його походження [44].

Окрім того, існує низка регулятивних актів, що визначають правила проведення винних турів у Франції. Наприклад, у 2010 році було прийнято Закон про відпочинок, культуру та спорт, який регулює діяльність туроператорів та гідів, що пропонують винні тури. Закон встановлює вимоги до кваліфікації гідів, що працюють у цій сфері, а також правила безпеки для туристів.

Крім того, винні регіони Франції мають право встановлювати власні правила та регулювання для винних турів, що проводяться на їх території. Наприклад, винний регіон Бордо має власні правила щодо організації винних турів та вимоги до гідів [44].

Отже, законодавче регулювання винного туризму у Франції включає в собі загальні закони, що визначають правила проведення туристичних подорожей та безпеки туристів, а також спеціальні закони, що регулюють діяльність винних регіонів та виноробів. Для винного туризму також

існують деякі спеціальні організації, які регулюють діяльність у цій сфері [54].

Наприклад, Французька федерація винного туризму (Fédération française de tourisme viticole) є організацією, що об'єднує різні винні регіони Франції та координує їх діяльність у сфері винного туризму. Федерація надає рекомендації та допомагає в організації винних турів та заходів на території винних регіонів [55].

У Франції також існують спеціальні сертифікаційні програми, що підтверджують якість виноробів та послуг в сфері винного туризму. Наприклад, сертифікат "Вінний туризм якісної призначеності" (Vignobles et Découvertes) встановлює вимоги до якості послуг в сфері винного туризму та допомагає туристам знайти винні регіони, які гарантують якість своїх послуг [54].

Отже, законодавче регулювання винного туризму у Франції включає в собі різноманітні закони та регулятивні акти, які забезпечують безпеку та якість послуг у цій сфері. Крім того, існують спеціальні організації та сертифікаційні програми, що допомагають у підтримці високої якості виноробства та винного туризму у Франції.

Франція є однією з провідних країн світу в виробництві вина та має довгу історію виноробства. Урожайність винограду та виробництво вина є важливим галузевим сектором економіки Франції, який забезпечує робочі місця для тисяч людей та приносить значний прибуток для країни [42].

У Франції існує декілька програм та державних ініціатив, які спрямовані на підтримку виноробства [55]. Наприклад, держава фінансує дослідження та розробки у сфері виноробства, надає підтримку виноградарям та виноробам в формі субсидій та кредитів, а також забезпечує рекламу вина Франції як бренду на міжнародному рівні.

Однак, деякі виноградарі та винороби висловлюють обурення щодо рівня підтримки від держави, який, на їхню думку, є недостатнім [54]. Вони вказують на те, що витрати на вирощування винограду та виробництво

вина значно зросли за останні кілька років, а ціни на продукцію залишаються низькими, що створює труднощі для виноробів.

Отже, хоча у Франції існують деякі програми та державні ініціативи для підтримки виноробства, деякі представники цієї галузі вважають, що ця підтримка є недостатньою [42].

Франція вживає різні заходи для розвитку винного туризму [38], зокрема:

1. Створення винних маршрутів: У країні створені спеціальні туристичні маршрути, що проймаються винних регіонів та охоплюють екскурсії, дегустації та інші винні заходи. Це допомагає туристам легко зорієнтуватися та планувати свій візит.

2. Промоція місцевих вин та виноробів: У Франції підтримують місцевих виноробів та їхні вина, щоб привернути увагу туристів. Це може бути здійснене через фестивалі вина, рекламні кампанії та інші маркетингові заходи.

3. Створення винних шкіл: У Франції діють винні школи, де можна навчитися розрізняти сорти вина та знайомитися з виноробним процесом. Це дозволяє туристам більш детально досліджувати світ вина та розуміти його культурне значення.

4. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу: Винний туризм сприяє розвитку готельно-ресторанного бізнесу, оскільки туристи, які приїжджають на винні заходи, зазвичай потребують місця для перебування та харчування. Таким чином, у регіонах з розвиненою виноробною промисловістю, готелі та ресторани розвиваються та збільшують свої доходи.

5. Підтримка інфраструктури: У Франції діє програма, що спрямована на підтримку інфраструктури для виноробних господарств та винних заходів. Це включає будівництво доріг, реконструкцію та модернізацію винних погребів та інші заходи, що покращують інфраструктуру для туристів.

6. Розробка технологій для туристів: Винні регіони Франції розробляють спеціальні технології та додатки, що допомагають туристам дізнатися більше про місцеві виноробні господарства, маршрути та заходи. Наприклад, деякі додатки надають інформацію про вина, що можна спробувати та їхні смакові характеристики.

7. Розвиток зелених технологій: Винний туризм може мати негативний вплив на довкілля, тому у Франції зосереджують увагу на зелених технологіях. Наприклад, деякі виноробні господарства використовують вітроенергію та сонячні панелі для забезпечення електроенергії, а також використовують органічні методи вирощування винограду.

Ці заходи допомагають Франції розвивати винний туризм та привертати до країни туристів з усього світу, які хочуть насолодитися смаком місцевих вин та побачити красу виноробних регіонів.

Незважаючи на успішний розвиток винного туризму у Франції, існують певні проблеми, які заважають його подальшому розвитку [51]:

1. Обмежена кількість готелів: У деяких виноробних регіонах Франції, особливо в маленьких селах, недостатньо готелів та інших форм проживання для туристів. Це може призвести до того, що деякі туристи відмовляться від поїздки до цих регіонів через проблеми з проживанням.

2. Висока вартість: Винні регіони Франції є досить дорогими для туристів, зокрема, вартість виноробних турів та відвідування музеїв може бути досить високою. Це може обмежити кількість туристів, які готові відвідувати ці регіони.

3. Переповненість: У популярних винних регіонах, особливо в пік сезон, може бути переповнено туристами. Це може створювати проблеми з пробками на дорогах, переповненням ресторанів та інших місць, а також забезпеченням гідного обслуговування для туристів.

4. Проблеми з маркетингом: Деякі виноробні регіони у Франції не мають достатньої підтримки від держави та недостатньої відомості серед туристів. Це може затруднювати їх просування та залучення туристів.

5. Проблеми зі збереженням культурної спадщини: У зв'язку зі зростанням туризму у винних регіонах можуть виникати проблеми зі збереженням культурної спадщини та традицій. Наприклад, зміни в традиційних методах виробництва вина можуть призвести до втрати історичної та культурної цінності цих регіонів.

6. Проблеми з екологією: Винний туризм може мати негативний вплив на навколишнє середовище, зокрема на рівень забруднення повітря та води, а також на біорізноманіття. Це може привести до зниження якості вина та зменшення привабливості регіонів для туристів.

7. Віддаленість від транспортних вузлів: Деякі винні регіони розташовані досить далеко від транспортних вузлів, що може затруднювати доступ туристів до цих регіонів та підвищувати вартість подорожей.

8. Перспективи на майбутнє: У зв'язку зі змінами клімату та загрозами екологічного кризи, винний туризм у Франції може зустріти складнощі у майбутньому. Наприклад, зниження рівня опадів та зміна клімату можуть призвести до зниження якості вина та до зменшення кількості виноробних регіонів.

Нижче наведено деякі можливі заходи, які заплановані Французькою федерацією винного туризму, щоб допомогти вирішити певні проблеми розвитку винного туризму у Франції [32, 51]:

1. Покращення інфраструктури: Удосконалення доріг, залізниць, аеропортів та інших транспортних засобів може допомогти знизити вартість транспортування та забезпечити легший доступ туристів до винних регіонів.

2. Розроблення та реалізація стратегій збереження культурної та історичної спадщини: Франція може розробити стратегії збереження

історичної та культурної спадщини винних регіонів, щоб зберегти їх унікальний характер та привабливість для туристів.

3. Забезпечення екологічної стійкості: Для зменшення впливу винного туризму на довкілля можуть бути запроваджені екологічні практики, такі як використання екологічно чистих матеріалів, зменшення використання пластику та інших матеріалів, що можуть мати негативний вплив на навколишнє середовище.

4. Сприяння розвитку малих та середніх підприємств: Франція може сприяти розвитку малих та середніх підприємств у винній галузі, щоб забезпечити більш рівномірний розподіл прибутків та зменшення відстані між великими та малими виробниками вина.

5. Використання новітніх технологій: Використання новітніх технологій, таких як віртуальні тури та додатки для мобільних пристроїв, може забезпечити доступ до винних регіонів для більш широкої аудиторії та збільшити зацікавленість у винному туризмі.

6. Розвиток туристичних послуг та інфраструктури: Франція може розвивати туристичні послуги та інфраструктуру, що може забезпечити більш комфортне перебування туристів у винних регіонах. До таких послуг можуть відноситись готелі, ресторани, спа-центри, туристичні маршрути та інше.

7. Забезпечення якості вина: Для забезпечення продуктивного розвитку винного туризму у Франції необхідно забезпечити якість вина. Тому можуть бути запроваджені заходи, які мають на меті контролювати якість вина, збільшувати його виробництво та забезпечувати його безпеку.

8. Розвиток нових ринків: Франція може розвивати нові ринки збуту вина, що може збільшити прибуток виноробів та забезпечити більше можливостей для туризму. Для цього можна просувати вино через інтернет та розвивати експорт вина до нових країн.

Прийняття відповідних заходів може допомогти забезпечити продуктивний розвиток винного туризму у Франції та сприяти створенню нових можливостей для туристів та місцевого населення.

Франція є однією з провідних країн у світі щодо виноробства і винного туризму. Регіони, такі як Бордо, Бургундія, Шампань, Луара та Ельзас, привертають тисячі туристів щороку, які хочуть спробувати вина та дізнатися більше про виноробний процес.

Розвиток винного туризму в Франції був започаткований у 1950-х роках, коли перші виноробні будівлі почали приймати туристів для огляду винних погребів та дегустації вин. Протягом наступних десятиліть цей сектор поступово розвивався та розширювався, з'явилися нові виноробні господарства та ресторани, що пропонують відвідувачам екскурсії, дегустації та різноманітні винні заходи.

Сьогодні винний туризм є важливою галуззю економіки Франції, яка привертає туристів з усього світу. Крім того, цей вид туризму сприяє збереженню культурної спадщини країни та популяризації виноробства та винних регіонів [53].

Одним з визначних прикладів розвитку винного туризму у Франції є регіон Бордо, який відомий своїми кращими світовими винами та красивими виноградниками. У цьому регіоні розташовано більше 8 тисяч виноробних господарств, більшість з яких пропонують відвідувачам екскурсії, дегустації та інші винні заходи.

Також варто згадати про Бургундію, де відбуваються відомі фестивалі вина, та регіон Шампані, де можна відвідувати шампанські погреби та дегустувати найкращі види шампанського [32].

У Луарі та Ельзасі також розвивається винний туризм. У Луарі відвідувачі можуть спробувати вина, що виробляються з сорту винограду Шенін Блан і Каберне Фран, а також оглянути красиві замки, що розташовані на узбережжі річки Луари. У Ельзасі можна відвідати

виноробні господарства, де виробляють вина з сортів Ризлінг та Гевюрцтрамінер, а також оглянути традиційні будівлі з дерева та скла.

Винний туризм у Франції привертає туристів не тільки своїми винами, але й своєю культурою, кухнею та історією. Так, наприклад, у Бургундії можна відвідати музеї вина та архітектури, а в Шампані можна дізнатися про історію виробництва шампанського та його вплив на світову культуру.

У Франції створені спеціальні туристичні маршрути, що проймаються винних регіонів та охоплюють екскурсії, дегустації та інші винні заходи. Також у країні діють винні школи, де можна навчитися розрізняти сорти вина та знайомитися з виноробним процесом [52].

Усі ці заходи сприяють розвитку винного туризму в Франції та збільшенню його популярності серед туристів з усього світу.

Досвід розвитку винного туризму Франції може стати корисним для України, яка також має потенціал для розвитку винного туризму. Для досягнення високих результатів у впровадженні французького досвіду нижче наведені деякі мої рекомендації, які можуть допомогти в розвитку винного туризму в Україні:

1. Розвиток винних регіонів: Україна має багато потенційних винних регіонів, таких як Крим, Одеська область, Закарпаття, Івано-Франківська та Вінницька області. Розвиток інфраструктури та реклама цих регіонів можуть допомогти залучити туристів.

2. Розширення асортименту вин: Україна має багато видів винограду, які можуть використовуватись для виробництва вина. Розширення асортименту вин може збільшити інтерес туристів до винних регіонів України.

3. Розвиток виноробства: Розвиток виноробства може забезпечити виробництво високоякісного вина, що зможе залучити туристів. Також можна забезпечити навчання виноробства та розробити програми, які зможуть залучити місцеве населення до виробництва вина.

4. Розвиток туристичних послуг та інфраструктури: Україна може розвивати туристичні послуги та інфраструктуру, що може забезпечити більш комфортне перебування туристів у винних регіонах. До таких послуг можуть відноситись готелі, ресторани, спа-центри, туристичні маршрути та інше.

5. Просування вина: Україна може просувати свої вина через міжнародні виставки та конкурси, що може збільшити їхню популярність серед туристів. Також можна проводити винні фестивалі та заходи, що залучатимуть до себе більше людей.

6. Співпраця з місцевими виробниками та туристичними агенціями: Співпраця з місцевими виробниками та туристичними агенціями може допомогти залучити туристів до винних регіонів України. Місцеві виробники можуть надавати туристам можливість відвідувати їхні виноробні та пробувати їхні вина, а туристичні агенції можуть організовувати тури винних регіонів.

7. Залучення інвестицій: Залучення інвестицій у виноробство та винний туризм може сприяти розвитку цієї галузі в Україні. Інвестори можуть надавати фінансову підтримку виноробам та туристичним компаніям, що зможе покращити якість виробництва вина та розвиток туризму.

8. Розвиток екотуризму: Розвиток екотуризму може стати важливим елементом винного туризму в Україні. Багато винних регіонів в Україні розташовані в красивих природних ландшафтах, де можна проводити екскурсії та активний відпочинок. Розвиток екотуризму може допомогти привернути до себе екологічно свідомих туристів.

Однак, важливо звернути увагу на специфіку української галузі виноробства та туризму та знайти власні шляхи розвитку, враховуючи особливості країни та її культури [51].

Досвід Франції в цій галузі може бути корисним у вирішенні проблем та розвитку винного туризму в Україні. Однак, важливо звернути

увагу на специфіку української галузі виноробства та туризму та знайти власні шляхи розвитку, враховуючи особливості країни та її культури.

3.2 Проблеми та перспективи використання досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні

Одна з головних проблем у використанні досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні полягає у відмінностях між цими країнами, які впливають на можливості розвитку виноробної галузі та винного туризму. Наприклад, в Україні є проблеми з інфраструктурою та низьким рівнем сервісу, а також з підвищенням якості вина та розвитку виноробної галузі.

Однак, перспективи використання досвіду Франції в Україні все ж є. Франція може послужити прикладом того, як успішно розвивати виноробство та винний туризм, зокрема, за допомогою розробки туристичних маршрутів та проведення культурних та гастрономічних заходів [1].

Також важливо враховувати специфіку винного туризму в Україні та розвивати його, виходячи з наявних можливостей та особливостей країни. Наприклад, Україна має свої унікальні винні регіони та традиції, які можна використати для приваблення туристів. Також можна зосередитися на розвитку малих сімейних виноробних підприємств, які мають унікальний характер та виробляють високоякісне вино [57].

Окрім цього, важливо враховувати потреби та очікування туристів, які приїжджають на винний туризм. Наприклад, це можуть бути екскурсії до виноробних підприємств з ознайомленням із процесом виробництва вина, дегустації та гастрономічні вечери зі спаруванням вина та страв [30].

Проведення опитування щодо винного туризму є важливою складовою в дослідженні цієї тематики. У даному випадку було залучено 36 респондентів, які дали свої відповіді на запитання щодо винного туризму.

Опитування можна розділити на такі етапи [14]:

1. Підготовка питань: перед початком опитування було ретельно підготовано питання, які допоможуть зібрати потрібну інформацію. Питання можуть бути відкритого та закритого типу.

2. Розсилка запитань: опитування проводилось в режимі офлайн. Запитання були надіслані на електронну пошту.

3. Аналіз результатів: після отримання відповідей на запитання, було проведено аналіз результатів. Для покращення сприйняття результатів опитування були створені діаграми та таблиці.

Так, у процесі опитування щодо винного туризму, нами було відібрано 36 респондентів. Були відібрані люди різної статі (Рис. 3.1.) та віку (Рис. 3.2.) для того щоб краще зрозуміти те, як суспільство ставиться до винного туризму та вживання вина.

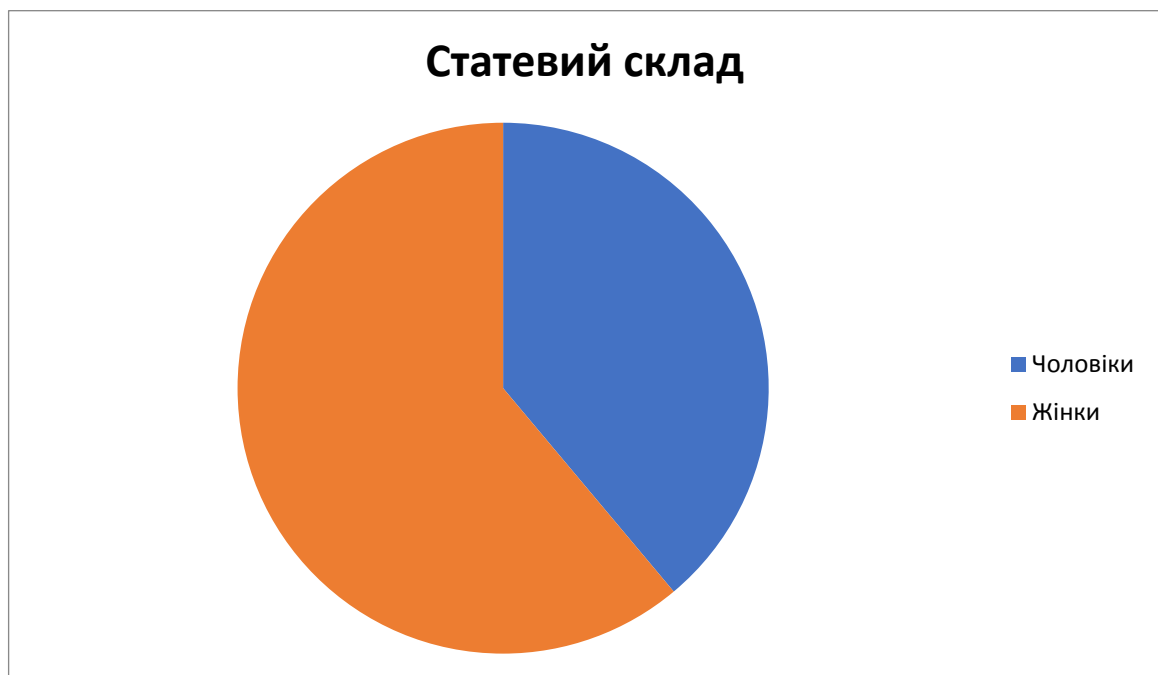

Рисунок 3.1. Статевий склад респондентів

Розроблено авторами за результатами опитування

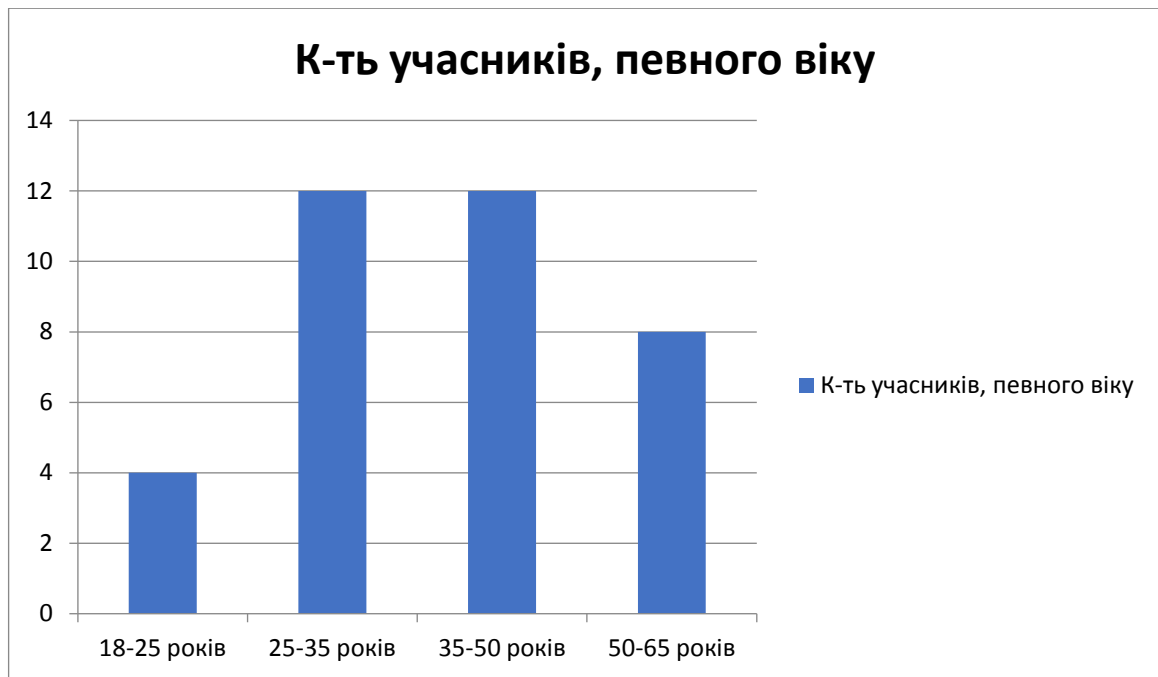

Рисунок 3.2. Віковий склад респондентів

Розроблено авторами за результатами опитування

Для проведення аналізу результатів опитування було створено таблиці (див. Додаток Д), в яких будуть відображені відповіді респондентів на кожне запитання.

У таблиці 1 (див. Додаток Д), було узагальнено один з блоків нашого опитування щодо того, як респонденти намагаються відвідувати винні регіони та скільки часу готові провести заради того, щоб дістатися до них. У таблиці наведена шкала, де 1 – повністю не згоден, а 5 – повністю згоден.

За результатами опитування, ми бачимо, що більшість респондентів відвідують ті виноробні регіони, вина вживанню яких віддають перевагу; також, респонденти готові витратити будь-яку кількість часу задля того, щоб дістатися до свого улюбленого виноробного регіону; респонденти 50 на 50 вважають себе винними туристами. Тому, ми бачимо, що винний туризм для опитаних нами респондентів є видом туризму, задля якого вони готові витратити велику кількість часу.

У таблиці 2 (див. Додаток Д), ми висвітлили та узагальнили показники того, що є важливим для туристів, які відвідують винні регіони.

Отримані результати (таблиця 2, додаток Д) свідчать, що найважливішим для туристів, які відвідують виноробні регіони є:

гарна обізнаність персоналу виноробні про вино та їх дружнє ставлення до відвідувачів;

доступність інформації про виноробний регіон;

теплий та гарний клімат;

доступність місцевої продукції.

Щодо того, що найменш важливе для туристів, то за результатами опитування, сюди можна віднести:

маленька відстань від дому до виноробного регіону;

вишукані ресторани на території виноробного регіону;

групові екскурсії;

наскільки відомий цей виноробний регіон.

У таблиці 3 (див. Додаток Д), ми узагальнили відповіді респондентів щодо культури споживання вина, покупки вина та рівня знання концепції сталості.

Отримані результати (таблиця 3, додаток Д) свідчать, що у всіх респондентів різна культура споживання вина, проте більшість з них споживає вино тільки особливих випадках. Також респонденти обирають вина лише різних цінових діапазонів – менше ніж 200 гривень і до більше ніж 500 гривень.

Щодо обізнаності в концепції сталого розвитку, то більшість респондентів добре знають про концепцію сталості та хочуть, щоб сталий розвиток був присутній у їхньому житті.

Окрім цього, більшість респондентів хочуть відвідувати сталі регіони та отримувати про них більше інформації.

Водночас, у процесі проведеного опитування, нами було роз'яснено які улюблені регіони респондентів. Це такі винні регіони, як: Херес, Закарпаття, Токай, Баден, Крим, Монтепульчано.

Виходячи з цього, ми можемо сказати, що туристи України дуже зацікавлені у винному туризмі, а отже розвивати сталий винний туризм на території України досить перспективно.

Україна має великий потенціал для розвитку винного туризму, оскільки у нашій країні вирощуються багато сортів винограду, а також в Україні є багато історичних місць, культурних та гастрономічних традицій, які можна об'єднати з винним туризмом. Все це у поєднанні з досвідом винного туризму Франції дає великі перспективи. Для цього потрібно зробити певні кроки у розвитку винних регіонів: залучати інвестиції, покращувати інфраструктуру, рекламувати винні маршрути, організовувати фестивалі та інші заходи, що привернуть увагу туристів.

Однією з проблем розвитку винного туризму в Україні є відсутність належної інфраструктури в регіонах. Винні погребі часто не відповідають вимогам туристів і не забезпечують комфортного перебування для гостей. Також в Україні не вистачає професійних гідів, які могли б якісно провести екскурсії та розповісти про історію та технології виробництва вина.

Іншою проблемою є відсутність чіткої стратегії та координації зусиль в розвитку винного туризму в Україні. Потрібно створювати спільні ініціативи та програми залучення інвестицій та реклами винних регіонів, а також залучати до співпраці місцеві влади та підприємців [23].

Ще однією проблемою може бути недостатня розвиненість інфраструктури винного туризму в Україні. Це стосується як самого транспортного сполучення між виноробними регіонами та готелями, так і розвиненості мережі винних барів, ресторанів та інших закладів гастрономії в цих регіонах [4].

Проте, незважаючи на ці проблеми, українські виробники вина з кожним роком все більше звертають увагу на винний туризм та розвивають відповідну інфраструктуру. Вже сьогодні в Україні можна знайти винні маршрути, спеціалізовані готелі та ресторани, винні фестивалі та інші події [10].

Перспективи розвитку винного туризму в Україні є дуже великими. У нашій країні є багато регіонів з високоякісним вином, які можуть стати популярними туристичними напрямками. Крім того, українська гастрономія має свої особливості, які можуть бути цікавими для іноземних туристів. Важливо розвивати інфраструктуру, рекламу та маркетингову стратегію винного туризму в Україні, щоб залучити якомога більше туристів та підвищити рівень доходів для виробників вина та туристичного сектору в цілому [14, 22].

3.3. Методичні аспекти включення підходів та результатів дослідження досвіду винного туризму Франції в дисципліні «Управління сталим розвитком туризму»

Викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" в університеті може бути цікавим та корисним для студентів, які вивчають географію, туризм, маркетинг, готельно-ресторанну справу та інші суміжні дисципліни. Для досягнення успіху в навчанні та підвищенні інтересу студентів до цієї теми, викладач може враховувати наступні методичні особливості [36]:

Використовувати активні форми навчання. Для підвищення зацікавленості студентів можна використовувати методи групової роботи, дискусії, презентації, дебати та інші інтерактивні форми.

1. Включати практичні завдання. Інтерактивні екскурсії до винних підприємств, дегустації вин, розробка маркетингових стратегій для

просування винних турів - ці завдання допоможуть студентам краще зрозуміти тему та збагатити свій досвід.

2. Забезпечити різноманітність матеріалу. Викладач може використовувати різноманітні джерела - відео, статті, книги, веб-сайти, інтерв'ю з експертами, щоб показати різні підходи до теми.

3. Підвищити міжкультурну компетентність. Оскільки Франція має свої унікальні традиції та культуру, викладач може проводити порівняльний аналіз винних турів в Україні та Франції, щоб підвищити розуміння та цінність міжкультурного діалогу.

4. Підкреслити економічний потенціал теми. Винний туризм може стати важливим елементом економіки та розвитку туризму в Україні. Викладач може наголосити на тому, які можливості відкриваються для бізнесу та регіонів, які вирішили розвивати винний туризм. Також можна обговорити важливість збереження культурної спадщини та вивчення традиційного виробництва вина.

5. Звернути увагу на екологічний аспект. Викладач може зазначити, як винний туризм може впливати на навколишнє середовище та як цього можна уникнути. Можна обговорити приклади практик сталого розвитку та екологічної відповідальності винних підприємств та регіонів.

6. Забезпечити студентів необхідною інформацією. Викладач може надати студентам матеріали з історії виробництва вина в Франції, основні види вин та їх особливості, технології виробництва вина, інформацію про винні тури та їх організацію.

В цілому, викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" в університеті може бути цікавим та пізнавальним для студентів, які зацікавлені в галузі туризму та маркетингу. Важливо надати студентам різноманітну інформацію, підвищити міжкультурну компетентність та звернути увагу на екологічний аспект теми. Активні форми навчання та практичні завдання також можуть допомогти студентам краще зрозуміти тему та збагатити свій досвід [15].

Включення теми "Винний туризм Франції: досвід для України" до програми дисципліни "Управління сталим розвитком туризму" рівня магістр може надати додатковий контекст та значимість для студентів, які вивчають цю дисципліну.

Викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" у дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" може бути дуже цікавим та корисним для студентів, які мають інтерес до туризму та сталого розвитку. Важливо залучати студентів до активного вивчення теми, проводити дискусії та аналізувати реальні приклади винного туризму, щоб навчити студентів розуміти, як винний туризм може бути використаний для сталого розвитку туризму в Україні. Такий підхід до викладання допоможе студентам отримати практичні знання та навички, необхідні для праці в галузі туризму [22].

Також, важливо зазначити, що при викладанні теми "Винний туризм Франції: досвід для України" у дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" необхідно враховувати культурні відмінності між Францією та Україною та дотримуватися принципів культурної адаптації. Наприклад, в Україні винний туризм може мати іншу форму організації, ніж у Франції, а також різні правила та норми поведінки для туристів. Викладач повинен бути уважним до цих відмінностей та працювати зі студентами, щоб допомогти їм зрозуміти культурні різниці та адаптуватися до них.

Узагалі, викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" у дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" може стати цікавою та практично корисною досвідченим та молодим викладачам, які мають знання та досвід у галузі туризму та сталого розвитку. Такий підхід допоможе студентам розширити свої знання та навички та підготуватися до роботи в галузі туризму з урахуванням сучасних тенденцій та вимог до сталого розвитку туризму. Крім того, викладання такої теми дозволяє залучити увагу студентів до питань екології, культурної спадщини та

розвитку сільського господарства, що є важливими складовими сталого розвитку туризму [42].

Для успішного викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" у дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" необхідно мати певний рівень знань та досвіду в галузі туризму та сталого розвитку. Викладач повинен бути здатний до проведення реалістичних прикладів та взаємодії зі студентами для забезпечення найбільш ефективного навчання. Крім того, викладач повинен використовувати різноманітні методи та технології навчання, включаючи лекції, семінари, практичні заняття, відеоматеріали, гостьові лекції, екскурсії та інші.

Також важливо наголосити на практичній значущості викладання даної теми. Студентам потрібно мати можливість побачити, як винний туризм може бути реалізований в Україні, і як він може сприяти сталому розвитку туризму в країні. Для цього можна запропонувати студентам різні практичні завдання, такі як написання бізнес-планів для організації винних турів в Україні, вивчення прикладів винних турів у різних країнах та їх порівняння, вивчення маркетингових стратегій та інших аспектів, що впливають на успішність винного туризму.

Отже, викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" у дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" є важливою складовою навчального процесу. Вона дозволяє студентам зрозуміти, як винний туризм може бути використаний для сталого розвитку туризму в Україні. Викладач повинен мати певний рівень знань та досвіду в галузі туризму та сталого розвитку, використовувати різноманітні методи та технології навчання, а також наголосити на практичній значущості даної теми [30].

Студентам потрібно мати можливість побачити, як винний туризм може бути реалізований в Україні, і як він може сприяти сталому розвитку туризму в країні. Для цього можна запропонувати студентам різні практичні завдання, які допоможуть зрозуміти, як винний туризм може

бути реалізований у практичній діяльності. Наприклад, це може бути розробка проекту для організації винного туру в Україні, проведення дослідження та аналізу ринку винного туризму в Україні та за кордоном, аналіз маркетингових стратегій провідних винних туроператорів, створення креативних маркетингових матеріалів тощо.

Загальною метою викладання даної теми є забезпечення студентам знань та навичок у галузі сталого розвитку туризму, які їм будуть корисні в подальшій професійній діяльності. Тому важливо не лише дати студентам теоретичні знання, але й допомогти їм зрозуміти, як ці знання можна застосувати на практиці.

Окрім того, викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" може сприяти розвитку міжнародних зв'язків та партнерств між університетами. Наприклад, можна організувати віртуальні зустрічі з представниками університетів Франції, які спеціалізуються на вивченні винного туризму, або запропонувати студентам можливість провести частину навчання в університетах Франції, де вони зможуть набути практичних навичок у галузі винного туризму та відвідати провідні винні регіони країни.

Нижче наведено кілька методичних особливостей, які можна використовувати при викладанні теми "Винний туризм Франції" у рамках дисципліни "Управління сталим розвитком туризму" [14]:

1. Викладач може звернути увагу на те, як винний туризм може впливати на сталий розвиток регіону. Винний туризм може стати частиною сталого туризму та збільшити економічний розвиток регіону, але водночас може мати негативний екологічний та культурний вплив на місцеве середовище та традиції.

2. Важливо звернути увагу на використання інструментів сталого розвитку винного туризму. Студенти можуть дослідити приклади використання сталих практик у винному туризмі, такі як зменшення

викидів вуглецю, використання відновлювальних джерел енергії та підтримка місцевих традицій.

3. Важливо розглянути вплив винного туризму на місцеві громади та зайнятість. Студенти можуть дослідити, як винний туризм може створювати робочі місця для місцевих жителів та забезпечувати їхній дохід. Важливо також звернути увагу на взаємодію між туристами та місцевими жителями та на те, як винний туризм може змінювати соціальні та культурні процеси в місцевих громадах.

4. Викладач може надати студентам можливість провести дослідження про винний туризм у Франції та порівняти його з винним туризмом в Україні. Це може допомогти студентам зрозуміти, як винний туризм може бути використаний для розвитку туризму в Україні та як можна забезпечити сталий розвиток цієї галузі.

5. Важливо також вивчити правові аспекти винного туризму. Студентам можна пояснити законодавство Франції та України, яке регулює винний туризм, включаючи правила проведення дегустації вина та організації екскурсій по винних галявинах.

6. Важливо залучити гостей-лекторів, які мають досвід у винному туризмі, для проведення лекцій та дискусій зі студентами. Це може допомогти студентам побачити реальні приклади винного туризму та почути думки фахівців з цієї галузі.

7. Важливо також розглянути маркетингові аспекти винного туризму. Студенти можуть дослідити, як винний туризм просувається та рекламується, які стратегії маркетингу використовуються для залучення туристів та як винні туристичні маршрути створюються та популяризуються.

Таким чином, викладання теми "Винний туризм Франції: досвід для України" в дисципліні "Управління сталим розвитком туризму" є важливим елементом навчального процесу. Викладач повинен мати достатній рівень знань та досвіду у галузі туризму та сталого розвитку,

використовувати різноманітні методи та технології навчання, а також наголошувати на практичній значущості даної теми. Студентам потрібно мати можливість побачити, як винний туризм може бути реалізований в Україні та як він може сприяти сталому розвитку туризму в країні. Таке навчання може сприяти розвитку міжнародних зв'язків та партнерств між університетами, а також допомогти студентам набути практичних навичок та знань, які будуть корисні в подальшій професійній діяльності [1].

ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ

Законодавче регулювання винного туризму у Франції включає загальні закони, що визначають правила проведення туристичних подорожей та безпеки туристів, а також спеціальні закони, що регулюють діяльність винних регіонів та виноробів. Для винного туризму також існують деякі спеціальні організації, які регулюють діяльність у цій сфері.

У Франції існують програми та державні ініціативи для підтримки виноробства, що сприяє розвитку винного туризму та допомагає адаптуватися та удосконалюватися місцевим винним регіонам.

Таким чином, Франція, яка є світовим лідером у сфері виноробства та винного туризму, може послужити прикладом для України у впровадженні та розвитку вітчизняного винного туризму.

Одним із ключових елементів успішного винного туризму є сприятлива досвідчена виноробна інфраструктура, яка забезпечує зручність та комфортність для туристів. Крім того, необхідно створювати нові формати винних турів, що охоплюють індивідуальний та груповий туризм, вивчати місцеві культурні особливості та винні традиції регіонів.

Важливо пам'ятати, що винний туризм є не тільки інструментом просування виноробних продуктів, а й може стати важливим фактором розвитку регіонів та збільшення їх доходів. Тому необхідно планувати та розробляти винні тури з урахуванням інтересів та потреб туристів, а також регіону, де проходять винні тури.

Однією з головних проблем України є відсутність досвідченої виноробної інфраструктури та відповідних сертифікованих винних гідів. Крім того, винний туризм є складним видом туризму, який вимагає певного рівня знань та досвіду з виноробства, що може бути складно втілити в Україні.

Однак, перспективи використання досвіду Франції у розвитку винного туризму в Україні дуже великі. Україна має багату історію

виноробства та винних традицій, які можуть стати привабливими для туристів.

Аналіз проведеного опитування свідчить, що українці готові та відкриті до впровадження досвіду Франції в Україні. Для опитаних нами респондентів винний цікавий, вони готові витратити час та гроші на винні тури. Більшість з них знають про сталий розвиток і його важливість. Вони хочуть відвідувати сталі регіони та отримувати про них більше інформації.

ВИСНОВКИ

Таким чином, за результатами написання роботи нами було зроблено наступні висновки:

1. У сучасних умовах винний туризм є однією з найбільш динамічних галузей туристичної індустрії. Він стає все більш популярним серед туристів, які хочуть насолоджуватись смаком вин та відкривати для себе нові місця та культури.

У дослідженні винного туризму важливо враховувати різноманітні аспекти, такі як географічні особливості регіонів, кліматичні умови, культурні традиції та історію виноробства. Важливо зрозуміти, що винний туризм - це не тільки просто відвідування винних підприємств та дегустація вин, а й культура вирощування винограду, виноробство, гастрономія, історія та культура регіону. Також важливо розглядати соціально-економічний вплив винного туризму на місцеві громади та екологічні наслідки цієї галузі.

Отже, концептуальні засади дослідження винного туризму пов'язані з вивченням культурних, історичних, соціально-економічних та екологічних аспектів цієї галузі. Це дозволить розробити ефективну стратегію розвитку винного туризму та забезпечити його сталий розвиток у майбутньому.

2. Сучасний стан винного туризму у Франції є прикладом успішного розвитку галузі, він базується на збереженні та просуванні багатой виноробної культури, яка стала символом Франції у світі.

Крім того, винний туризм у Франції забезпечує значну економічну користь для місцевих громад та розвиток малого бізнесу.

Отже, винний туризм у Франції - це успішна галузь, яка дозволяє залучати значні фінансові ресурси та підтримує розвиток територій. Однак, розвиток цієї галузі потребує вирішення проблем та викликів, що є актуальними для більшості країн, які мають потенціал для розвитку винного туризму.

3. Дослідження винних регіонів Франції та їхнього туристичного потенціалу дозволяє розкрити всі можливості для розвитку винного туризму та створення привабливих туристичних маршрутів. Також це сприяє популяризації виноробної культури та традицій Франції, що є важливим для збереження та просування цієї галузі у світі.

Попит на винні регіони Франції також залежить від сприятливого географічного, економічного та соціального середовища, яке забезпечує можливість займатись виноробством та розвивати винний туризм в цих регіонах.

Отже, попит на винні регіони Франції можна вважати стабільним та високим, що підтримує розвиток виноробного та туристичного секторів країни.

4. Бенчмаркінг розвитку винного туризму в Україні на прикладі Франції є важливим інструментом для вдосконалення виноробного та туристичного секторів країни. Франція є лідером у світі за виробництвом вина та має великий досвід у розвитку винного туризму, що робить її ідеальним прикладом для України.

Бенчмаркінг є важливим кроком на шляху до вдосконалення та розвитку виноробного та туристичного секторів країни, що підвищить її конкурентоспроможність та приверне увагу іноземних туристів до нашої країни. Україна має значний потенціал у сфері виробництва вина, а також туристичних маршрутів та атракцій, що можуть залучити велику кількість іноземних туристів.

Отже, застосування досвіду Франції також може позитивно вплинути на імідж України як країни зі збагаченою виноробною культурою та потенціалом для розвитку винного туризму. Це може стати чинником привернення нових інвестицій та розвитку суміжних галузей, що може збільшити її конкурентоспроможність та позитивно вплине на економіку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЕРЕЛ

1. Бабенко Н., М. Коваль М., Сафонова О. Теоретичні аспекти формування конкурентоспроможності туристичної галузі України. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Економіка*. 2021. № 491-492. С. 63-69.
2. Безкоровайна В. Теоретичні засади дослідження розвитку туристичного бізнесу. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія Економіка*. 2019. -№ 24. С. 24-30.
3. Бойко В. Винний туризм у Франції: особливості та потенціал розвитку. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 4. С. 45-51.
4. Бондарчук Т. Винні регіони Франції: туристичний потенціал та особливості виноробства. *Туризм і культура*. 2019. № 1(34). С. 40-44.
5. Булгакова О. Винний туризм у Франції: особливості та перспективи розвитку. *Гуманітарні науки в Україні*. 2018. № 3. С. 63-68.
6. Губарева Н. В., Субота В. І. Особливості винного туризму в Південній Франції. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2019. № 2. С. 70-76.
7. Ємець О., Дворецька В., Ведмідь І. Теоретичні аспекти формування інноваційного потенціалу в туристичній галузі. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 1 (17). С. 154-161.
8. Кардаш Т. Винний туризм у Франції: особливості та розвиток. *Молодий вчений*. 2018. № 4(56). С. 125-129.
9. Квітко В. Винний туризм у Франції: перспективи розвитку та особливості попиту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 36. С. 148-151.
10. Клименко Н. Туристичний попит на винний туризм в регіонах Франції. *Туризм і країна*. 2020. № 2. С. 61-65.

11. Клименко О. Теоретичні засади дослідження туризму як складової національної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 60. С. 80-87.
12. Коваль Л. Туристичний потенціал винних регіонів Франції. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2020. № 3. С. 64-73.
13. Куліковська І. Теоретичні аспекти дослідження туризму як соціально-економічного явища. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2016. № 27. С. 115-120.
14. Лещенко Л. Теоретичні засади формування екологічної культури в туристичній діяльності. *Наукові записки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Географічні науки*. 2017. № 3 (53). С. 30-36.
15. Лисак І., Іванюк І. Теоретичні засади формування туристичної інфраструктури в Україні. *Економіка і організація управління*. 2020. № 1 (37). С. 60-67.
16. Лук'яненко О. Шелестова Н. Теоретичні аспекти формування туристичної індустрії в Україні. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія Економіка*. 2018. № 28. С. 95-99.
17. Луцюк Н.. Туристичний потенціал винних регіонів Франції. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. № 2(2). С. 104-108.
18. Макарчук В. Особливості винного туризму в регіонах Франції. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. № 33. С. 44-49.
19. Пономарьова Ю., Пономарьов В. Особливості виноробства та винного туризму в регіоні Шампань, Франція. *Туризм і культура*. 2020. № 2(41). С. 46-51.
20. Рідненко В. О., Барановський О. В. (2019). Туризм як фактор розвитку винних регіонів світу. *Туризм і готельна справа*. 2019. № 4. С. 23-29.

21. Степаненко Т. Виноробство і туризм у регіоні Бордо, Франція. *Економіка та підприємництво*. 2018. № 4(94). С. 124-127.
22. Франко О. Винний туризм у регіоні Ельзас, Франція: особливості та перспективи розвитку. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. 2019. № 2(54). С. 89-92.
23. Харченко І. Теоретичні основи дослідження маркетингу туризму. *Вісник Чернігівського національного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. № 4 (88). С. 57-64.
24. Хміль І., Лук'яненко О. Теоретичні засади формування бренду туристичної дестинації. *Економіка та суспільство*. 2019. № 21. С. 543-548.
25. Ходаківська І. Винний туризм як вид туризму в Франції. *Вісник Чернівецького університету*. 2020. № 914. С. 105-112.
26. Худоб'як Л. Винний туризм в регіоні Бургундія, Франція: перспективи розвитку та особливості. *Туризм і країнознавство*. 2019. № 1(25). С. 89-94.
27. Черненко О. Винний туризм в регіоні Лангедок-Руссільйон, Франція: особливості та потенціал. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія Туризм*. 2020. № 1(49). С. 107-112.
28. Швидак О. Винний туризм у регіоні Рона, Франція: перспективи та особливості. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. № 2(21). С. 162-167.
29. Alen E., Alonso A. Wine tourism in Spain: Critical analysis of the offer and its promotion. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2016. № 5(3). P. 234-243.
30. Bruwer J., Alant K. Wine tourism experience effects on wine brand loyalty. *Journal of Travel Research*. 2009. № 48(2). P. 192-202.
31. Carlsen J., Charters S. Global wine tourism: research, management and marketing. *CABI*. 2017.

32. Carlsen J., Charters S. Wine tourism and regional development: New perspectives. *Routledge*. 2016.
33. Dodd T. H. Wine tourism in the United States: A review of research on consumer behavior and wine tourism destinations. *Journal of Hospitality and Tourism Management*. 2017. № 31. P. 79-89.
34. Dubois D., Reiss T. The Wine Tourist Experience in France: The Role of Wine Tourism Businesses in the Creation of Tourist Memories. *Journal of Hospitality and Tourism Research*. 2018. № 42(4). P. 560-579.
35. Fernandes A., Marques C. Vineyards and Wine Tourism in Portugal and France: A Comparative Study. *Journal of Hospitality and Tourism Research*. 2016. № 40(7). P. 772-793.
36. Getz D., Brown G. Critical success factors for wine tourism regions: A demand analysis. *Tourism management*. 2006. № 27(1). P. 146-158.
37. Gokovali U. Wine tourism in France: An overview of wine routes and their cultural heritage. *Tourism Planning & Development*. 2018. № 15(4). P. 405-419.
38. Gonzalez-Gomez M., Bustos-Turu G. Motivations, satisfaction and loyalty in wine tourism: The case of Chile. *Tourism Management*. 2017. № 61. P. 436-448.
39. Hall C. M., Macionis N. Wine tourism around the world: Development, management and markets. *Routledge*. 2016.
40. Hall C. M., Macionis N. Wine tourism in France. *In Wine Tourism Destination Management and Marketing Palgrave Macmillan, Cham*. 2017. P. 115 – 127.
41. Hall C. M., Sharples L., Mitchell R., Macionis N., Cambourne B. Wine tourism around the world: Development, management and markets. *Routledge*. 2016.
42. Koenig-Lewis N., Palmer A., Dermody J., Urde M. The role of wine in creating a sense of place: Examining the perspectives of wine tourists in the Bordeaux region. *Tourism Management*. 2017. № 62. P. 271-279.

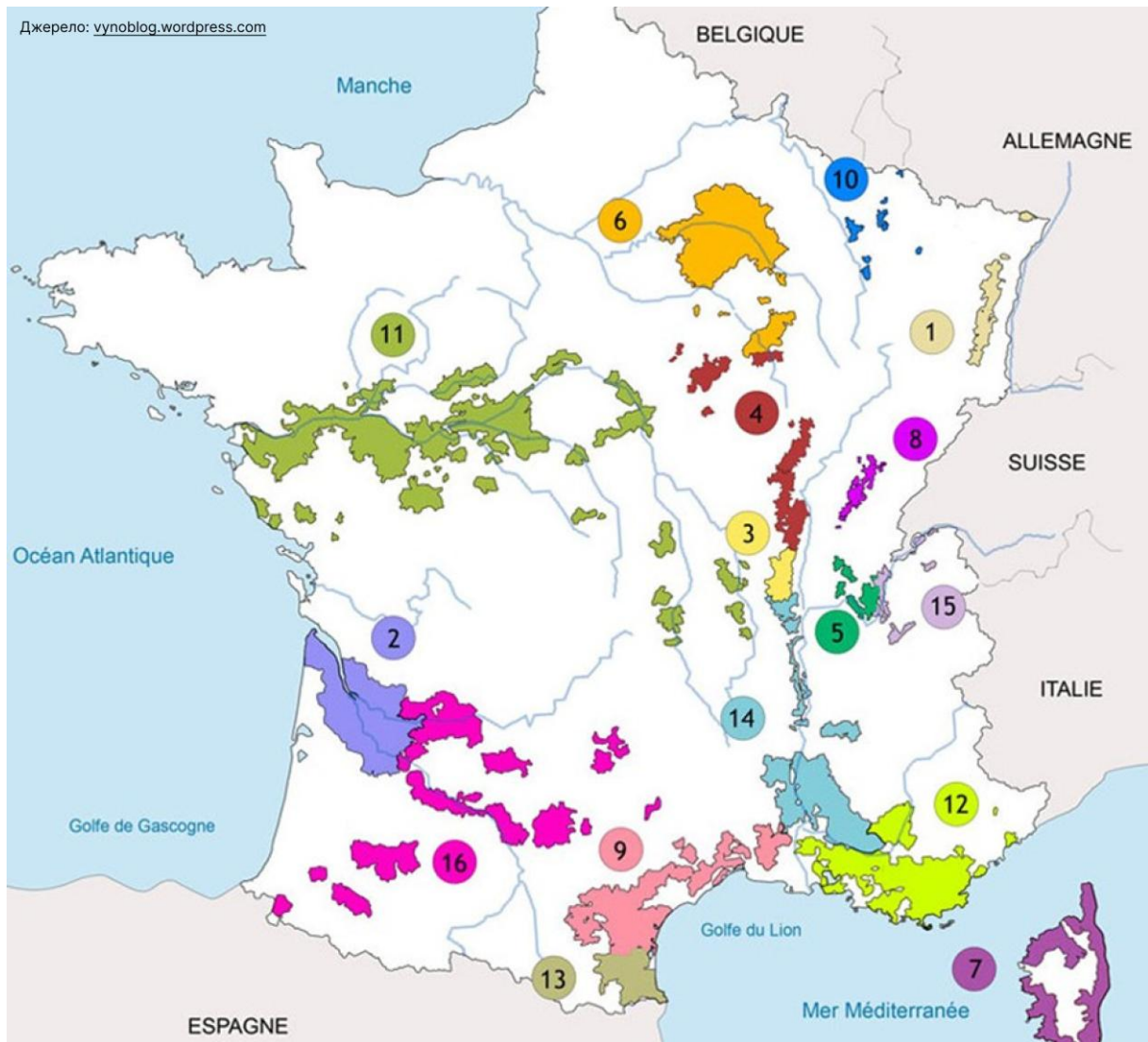
43. Koo C., Jang S. Wine tourism research: A review of the literature and implications for wine tourism practice. *Current Issues in Tourism*. 2018. № 21(9). P. 1039-1066.
44. Koo C., Lee J. Destination image and intention to visit: The case of wine tourism in South Korea. *Journal of Travel and Tourism Marketing*. 2019. № 36(7). P. 710-722.
45. Lee S., Pearce P. L. Wine tourism and the formation of brand reputation in the Niagara region. *International Journal of Tourism Research*. 2016. № 18(6). P. 536-549.
46. Macionis N. Wine tourism in Burgundy: What influences consumer behaviour? *Journal of Destination Marketing and Management*. 2017. № 6(3). P. 242-250.
47. Mariani M. M., Baggio R. Wine tourism experience: the case of Alsace, France. *Journal of Travel Research*. 2019. № 58(5). P. 721-733.
48. McCabe S., Diekmann A. Wine tourism as experience: The drivers and motivations of cellar door visitation in the Australian wine tourism industry. *Tourism Management*. 2015. № 51. P. 248-261.
49. Merli R., Smith K. A. Wine tourism in Burgundy: Exploring the linkages between winery experiences, emotions, and behavioral intentions. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2019. № 11. P. 100 - 286.
50. Morais D. B., Costa F. M. Wine tourism in Portugal: A review of research from 2000 to 2018. *Current Issues in Tourism*. 2020. № 23(12). P. 1429-1446.
51. Mottiar Z., Quinn B. The evolution of wine tourism research: 40 years of trends and themes. *Tourism Review*. 2018. № 73(3). P. 340-353.
52. Nguyen T. H., Nguyen T. P. Investigating the relationship between perceived value, satisfaction, and behavioral intention of wine tourism in France. *International Journal of Hospitality Management*. 2020. № 88 P 102 - 536.

53. Perrin C., Cliquet G. Wine tourism in France: Exploring the relationship between winery attributes, perceived authenticity, and behavioral intentions. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2019. № 12. P. 62-71.
54. Perenyi A., Toth G. Wine tourism in Burgundy: Motivations, activities and the role of information sources. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2019. № 11. P. 1-8.
55. Pratt S., McCabe S. The role of perceived authenticity in determining winery visitation and wine purchase intentions. *Tourism Management*. 2018. № 64. P. 30-40.
56. Reynolds C. (2017). The wine tourism experience. In *The Routledge Handbook of Gastronomic Tourism*. Routledge. 2017. P. 219 – 231.
57. Rose S., Reisinger Y. Assessing the Authenticity of French Wine Tourism Experiences. *Journal of Travel Research*. 2018. № 57(6). P. 828-842.
58. Saliba A. J., Jafari J. Wine tourism and sustainable environments in France: An ethical perspective. *Journal of Sustainable Tourism*. 2017. № 25(9). P. 1301-1319.
59. Santini C., Williams P. Exploring the impact of digital media on wine tourism experience. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2019. № 11. P. 28-35.
60. Sharples L., Fidgeon P. A typology of winery visitors: A French perspective. *International Journal of Wine Business Research*. 2016. № 28(2). P. 142-156.
61. Vargas-Sanchez A., Porrúa-Luna F. Gastronomy and wine tourism in France: Differences between tourists' expectations and experiences. *Current Issues in Tourism*. 2018. № 21(6). P. 675-692.
62. Velikova N., Charters S. The role of wineries in enhancing tourists' experiences in Burgundy. *Journal of Destination Marketing and Management*. 1 2019. №. 1. P. 72-80.

63. Williams P. W., Dossa K. The impact of wine tourism experiences on the emotions and behavioral intentions of visitors to the Loire Valley. *Journal of Destination Marketing and Management*. 2019. № 11. P. 39-47.

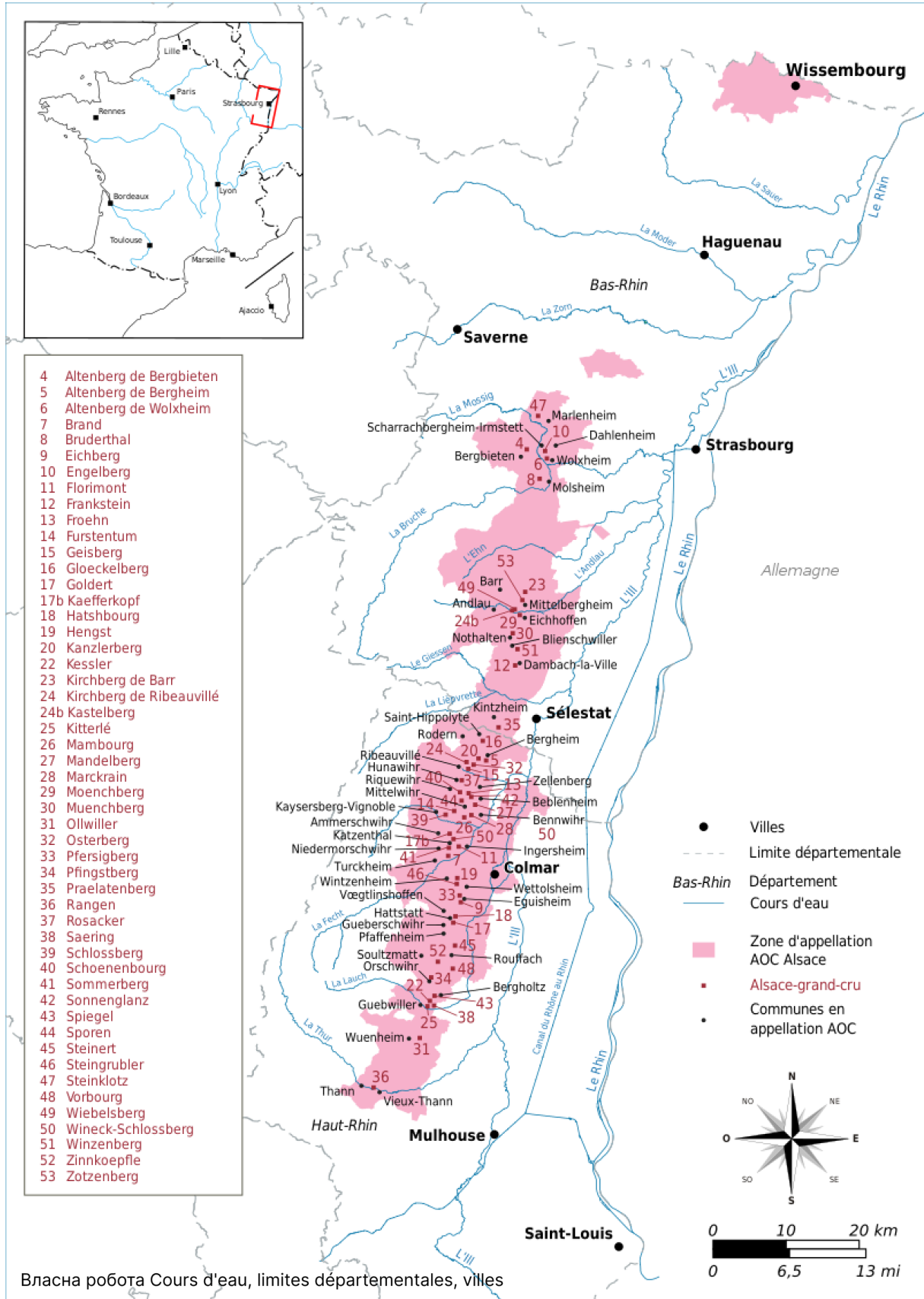
ДОДАТКИ

Додаток А. Винні регіони Франції [34]

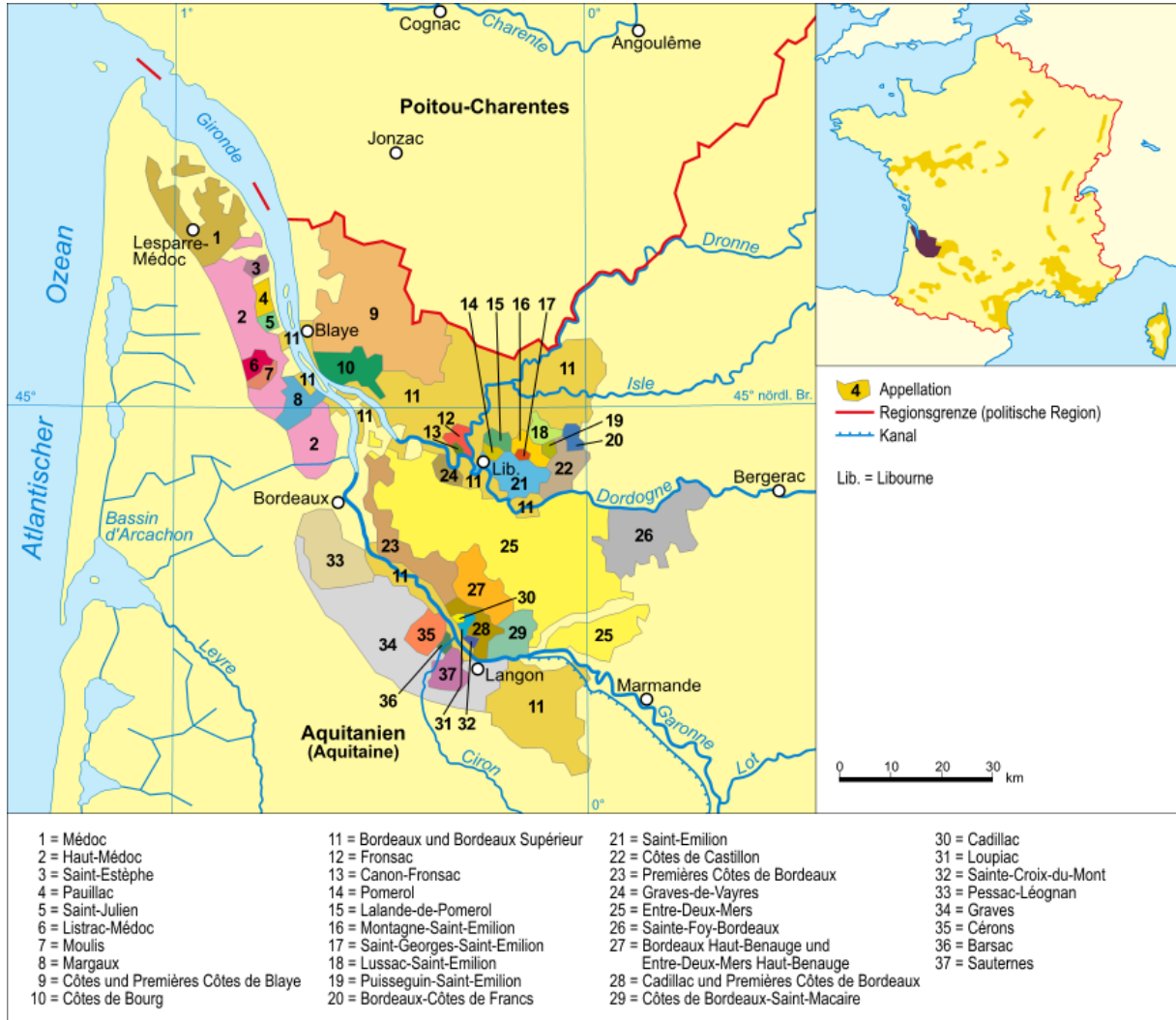

1	Ельзас	5	Буже	9	Лангедок	13	Руссійон
2	Бордо	6	Шампань	10	Лотарингія	14	долина
Рони
3	Божоле	7	Корсика	11	долина Луари	15	Савойя
4	Бургундія	8	Жура	12	Прованс	16	Південний
Захід

Додаток Б. Картохема виноробного регіону Ельзас. [27]

Додаток В. Картохема виноробного регіону Бордо. [27]

Додаток Г. Картохема виноробного регіону Прованс. [27]

Додаток Д.

Таблиця 1. Характеристика відвідування туристами винних регіонів

Запитання/бали	1	2	3	4	5
Я намагаюся відвідувати винні регіони щороку	4	4	12	8	8
Я відвідую виноробні регіони, де виробляють вино, яке я п'ю	4	4	0	8	20
Я ніколи не буваю у виноробних регіонах більше одного разу	8	4	8	4	12
Я вважаю себе винним туристом	8	8	8	4	8
Я готовий подорожувати менше 3 годин, щоб дістатися до виноробного регіону	8	4	12	0	12
Я готовий подорожувати від 3 до 5 годин, щоб дістатися до виноробного регіону	4	4	4	4	20
Я готовий подорожувати більше 5 годин, щоб дістатися до виноробного регіону	4	0	8	0	24
Інші місця відпочинку були для мене більш привабливими, ніж виноробні регіони	8	0	24	4	0

Розроблено авторами за результатами опитування

Таблиця 2. Характеристика того, що є важливим для туристів при відвідуванні винних регіонів

Запитання/бали	1	2	3	4	5
Коли я відвідую виноробний регіон, для мене найважливіше споживання вина	8	4	20	0	4
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що виноробний регіон знаходиться недалеко від дому	24	8	4	0	0

Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що це відомий винний регіон	12	8	8	4	4
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що пропонуються групові екскурсії по виноробням	12	8	4	0	12
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що інформацію про регіон легко отримати	4	4	4	8	16
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що друзі/знайомі побували тут	8	8	16	0	4
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що регіон має красиві краєвиди	0	0	4	4	28
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що в регіоні переважає теплий клімат протягом всього року	4	4	12	8	8
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що регіон пропонує вишукані ресторани та ресторани для гурманів	16	12	4	0	4
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що можна відвідати винні фестивалі	4	4	20	4	4
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що в регіоні є спеціалізовані магазини або ринки, де продаються місцеві фермерські продукти	4	4	8	12	8
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що персонал виноробні добре знає про вино	4	4	0	8	20
Коли я відвідую винний регіон для мене найважливішим є те, що виноробні дружні до відвідувачів	4	0	0	12	20

Розроблено авторами за результатами опитування

Таблиця 3. Культура споживання вина та обізнаність в концепції сталості

Запитання/бали	1	2	3	4	5
Я витрачаю менше 200 грн на пляшку вина	16	8	4	0	8
Я витрачаю на пляшку вина від 200 до 500 грн	8	8	4	0	16
Я витрачаю на пляшку вина від 500 грн і більше	16	0	12	0	8
Я п'ю вино щодня	32	0	4	0	0
Я п'ю вино 2-3 рази на тиждень	20	0	4	4	8
Я п'ю вино щотижня	12	4	4	0	16
Я п'ю вино тільки в особливих випадках	20	0	0	0	16
Я не п'ю вино	32	0	0	0	4
Я ознайомлений з концепцією сталості	8	0	4	0	24
Я усвідомлюю, що існує економічна, екологічна та соціально-культурна сталість	0	4	8	0	24
Я вважаю, що концепція сталості дуже важлива	0	4	12	4	16
Сталий розвиток є частиною мого життя	0	4	12	4	16
Я чув про сталі виноробні регіони	4	4	8	8	12
Я хочу дізнатися про концепцію сталості більше	0	0	12	0	24
Я планую зробити екологічність частиною свого життя	4	0	4	20	8
Я хочу відвідати сталі виноробні регіони	4	0	0	4	28
Я хотів/-ла би отримувати інформацію про сталі виноробні регіони	4	0	12	0	20

Розроблено авторами за результатами опитування